

Naročnina
Dnevna izdaja
za državo SHS
mesečno 20 Din
polletno 120 Din
celoletno 240 Din
za inozemstvo
mesečno 35 Din
nedeljska izdaja
celoletno v Jugosla-
viji 50 Din, za
inozemstvo 100 D

SLOVENE

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cene oglasov
1 stolp, peti vrsta
malih oglasov po 150
in 2 D, večji oglas
nad 45 mm višine
po 2 D, 2.50, veliki
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vrstica po 10 Din
Pri večjem o
naročilu popust
Izide ob 4 zjutraj
razen ponedeljka in
dneva po prežniku

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6 III
Za naročila se ne uračajo, ne frankirana
pisma se ne sprejemajo - Uredništva
telefon števil. 50, upravnštva števil. 325

Političen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 - Celovni
račun: Ljubljana števil. 10.630 in 10.349
za inzerate, Sarajevo št. 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Socialna politika SLS.

Nikjer v kulturnem svetu bi ne bila mo- goča taka žurnalistična kakršno je vpeljala v Sloveniji SDS. Nikoder bi ne mogel obstajati list, ki dosledno laže zgolj zato, da škoduje nasprotni politični stranki, tudi v slučaju, če to ni v javnem interesu.

Tudi v naši državi tega ne najdemo nikjer drugje kot pri »Jutru« in njegovi zavez- nici, »Delavski politiki«. Klasičen primer za to je ocenjevanje del in nastopov dr. Andreja Gosarja kot ministra za socialno politiko v teh dveh listih v primeri z ostalo javnostjo.

Vsi socialni politiki v državi so ob na- stopu dr. Gosarja priznali, da je on edini, če ne edini, pa gotovo najposposobnejši strokovnjak v naši državi na tem mestu. Vsa Slovenija, zlasti pa naše delavstvo je pozdravilo dr. Gosarja v socialnem ministristvu kot svojega človeka, ki se je že opetovano izkazal, da ni- kdar ni varal zaupanja javnosti. Marksisti in drugi nasprotniki, ki imajo opraviti v social- nih zavodih in dr. Gosarja poznajo, nam pri- trjujejo, da so veseli njegovega prihoda in či- slala njegovo leženo dosledno objektivnost in veliko znanje.

In vendar! Kot jata volkov so se celo na tega poštenjaka in strokovnjaka vrgli demo- kratsko-kapitalistični in nekateri maksistični delavski listi. Celoten krščansko socialen program mora dr. Gosar in peljati v 24 urah! To s huškaškim namenom zahteva »Delav- ska politika«. »Jutro«, to patentirano glasilo falrangih brnk, pa seveda igra prvi glas v tem divjem zboru. SDS in nekaterih marksistov (hvalabegu vse niso tak!) ni sram zaganjati se v ministra Slovenca, ki ima pošteno voljo storiti svojo dolžnost, namesto da bi ga v prid vsem revnim in potrebnim brez razlike in iz- jeme podpiralo. Teh metod, mislimo, da ne poznaje niti najbolj barbarška plemena.

14 dni imamo novo vlado, v kateri je tudi SLS. 14 dni je eno najvažnejših ministrstev, za socialno politiko, v rokah mandatarja SLS. Teh borih 14 dni je pa bilo dovolj, da je dr. Andrej Gosar s pozitivnimi ukrepi in dejanji doka- al kako on poimuje socialno politiko, da je pregledal vse možnosti nadaljnjega dela in stonil pred javnost s točno opredeljenim socialnim programom.

Dr. Gosar pravi, da je doba, v kateri je prevzel ministristvo nepopolna za intenzivno izvajanje socialne politike. To ve vsa javnost, najbolj pa delovni sloji in tisti, ki so imeli z našimi socialnimi zavodi opravka. Kajti do- slej smo bili sploh brez državne socialne po- litike. Minister Gostinčar je ukazoval Surini delavnik, storil kar se je tedaj storiti moglo, za invalide in za zaščito dela, odkar pa je on odšel, smo imeli same take ministre, ki so samj izjavljali, da se jim zdi to ministristvo ne- potrebno, ali pa take, ki so kot ministri za socialno politiko šteli druge interese in de- nar socialnih zavodov nalagali v banke, kjer se porablja za vse drugo nego za svoje na- mene.

V zadnjem letu smo bili tako daleč, da se je čisto resno govorilo o popolni likvidaciji ministristva za socialno politiko. Prvi načrt zakona o vrhovni upravi tega ministristva ni imel. Pod težo protestov dr. Gosarja in drugih poslancev SLS pa je v drugi načrt prišlo to ministristvo, združeno z ministristvom za na- rodno zdravje.

Teden dni, predno je nastopila nova vla- da, pa si je dr. Gosar pridobil novo zaslugo za socialno politiko. V odlični razpravi o ustroju ministrstev je s tolikim uspehom zago- varjal daljnji obstoj tega ministristva, da je ministristvo za izenačenje zakonov vse Gosarjeve izpreminjevalne predloge sprejel. Takrat je dr. Gosar prodiral z zahtevami, ki so se zdele nemogoče. Pod ministristvo za socialno politiko so prišle bratovske skladišnice, borze dela, delavske zbornice, zavarovalni zavodi itd. Ministristvo je s tem dobilo tako obširen delo- krog, da je bil že s tem njegov obstoj zasi- guran.

Usoda je nanesla, da je dr. Gosar teden dni potem, ko je rešil ministristvo za socialno politiko, sam po nalogu SLS moral prevzeti vodstvo tega resora. »Jutro«, ki danes huška delavstvo, je tedaj pisalo, da je dr. Gosar pre- vzelo eno manj važnih ministrstev, da je statist v vladi. Dr. Gosar pa dan za dnem dokazuje, kako je to ministristvo važno, če človek njegov delokrog prav poimuje.

Tako prve dni je odobril proračune de- lavskih zbornic v Splitu in Novem Sadu. Poskrbel je, da se izvrše volitve v te zbornice in upostavi redna uprava. Istotako se uposta-

vijo redne razmere v delavski zbornici v Za- grebu.

Da pomaga brezposelnim, je minister dal sredstva, ki jih ima na razpolago borzam dela, da imajo vsaj za največjega reveža kak denar.

Lotil se je takoj stanovanjskega vpraša- nja. Kako je on tukaj doma, je pokazal že svojčas kot poverjenik v Ljubljani. Sedaj hoče akcijo izvesti v najširšem obsegu: poživiti gradbo novih hiš, novih stanovanj, zlasti no- vih delavskih kolonij v mestih in industrijs- kih krajih, s tem napraviti konec pomanjka- nju stanovanj in zaposliti stotine brezposelnih, ki iščejo kruha in zaslužka. To je dr. Gosar- jev načrt. Poleg tega je dr. Gosar našel tudi denar, ki ga bo del državnim uradnikom na posodo, da si zgrade lasten dom.

Ali smo doslej v naši državi slišali že kaj o taki stanovanjski politiki? Ali smo kdaj že slišali o tiki brigi za delavska in uradniška stanovanja? Primerjajmo sedaj delo — dru- gega ministra za socialno politiko, dr. Zerjava, ki je s svojim zakonom preprečil, da bi si naš zavod za zavarovanje delavstva s svojim denarjem zgradil poslopje po svojem na- ertu, ampak je ukrenil, da so šli tisti milijoni v Z. greb. Primerjajmo in sodimo!

Dr. Gosar napoveduje preobnovo delav- skega zavarovanja. Tudi v tem poglavju je go- voril iz srca vsem delavcem in delodajalcem. Danes moramo Slovenci z bridkostjo gledati, kako se stekajo milijoni in milijoni brez haska v ogromni dragi centralistični upravni aparat. Podjetnik in delavec plačuje, efekta pa ni- kjer ni. Tu je največja napaka, to je največji greh SDS nad slovenskim delavstvom. Dr. Zerjav in dr. Kukovec sta ga zakrivila. Danes njuni lastni pristihi zatrjujejo, kako prav je miel dr. Gosar, ko ju je prepričeval, da je tisti zakon o zavarovanju delavstva poguba zava- rovanja samega. Danes dr. Gosar rešuje, kar je SDS u r pastila.

Z štita dela mora kreniti na nova pota. Dosedanji ministri za socialno politiko so vo- dili nespo delavske podetniško politiko, za- to so bili tudi vsi zakoni in uredbe udarci v vodo. Najbolj tipičen primer takega ministra je bil dr. Zerjav, ki je skoval tak zakon o bratvskih skladnicah, da so delavci tam iz- gubili svoj upliv. Režimi so podpirali podjet- ja, ki so izprla delavske zaupnike, čeprav so vršili svoje posle strogo v okviru določil za- kona. Če hočemo sploh govoriti o moderni socialni politiki, se morajo te razmere v tem- elu izpremeniti. In pod dr. Gosarjem se bodo, če se mu ne bodo stavile ovire laš od strani tistih, ki se danes vanj zaganjajo.

To bi bili v velikih ertah ukrepi in načrti novega slovenskega ministra za socialno po- litiko. Prave blagajne je našel. Kredit za iz- seljeniško službo so mu ves ertali, pa službe ne bo opustil ampak celo reorganiziral in iz- poplnil. Za invalide so mu prispevek znižali, pa bo drugod denar vzel, da bo krivice, ki so se storile tem najbednejšim, popravil.

S svojimi dotedanjimi ukrepi in ekspoz- jem je dr. Gosar dokazal, da je po dolgih letih dobilo socialno ministristvo moča, ki ima srce in razum za to, prevažno mesto. SLS stranki in naodu našemu pa je v ponos, da imamo takega zastopnika.

Seja anketnega odbora.

OPOZICIJA SE ODTEGUJE SKLEPANJU O BENCINSKI IN SUBOTISKI AFERI TER O ZADEVI »VAPA IN »NIHAG«.

Belgrad, 16. febr. (Izv.) Danes je imel se- jo anketni odbor. Najprej se je ugotovilo, da člani današnje opozicije, katerim se je naložilo, da izdelajo poročilo o bencinski in subotiski aferi in o aferi tovarne »Vapa«, te- ga še vedno niso storili. Nato je prišlo v raz- pravo afera Nihag, v kateri se imenuje ime dr. Zerjava, ki je bil takrat minister. Radi principieline debate, ali naj se čitajo vsi ob- širni akti, ali naj se poveri dvema članoma, enemu iz opozicije in enemu iz vladne ve- čine, da proučita to zadevo in podata poro- čilo, da bi se na ta način ta zadeva preje končala. Ker ni bilo zastopnikov Demokratske zajednice in ker so bili od SDS in HSS navzo- či samo namestniki, ki o delu anketnega od- bora niso poučeni, so sklenili rešitev tega vprašanja preložiti na prihodnjo sejo s po- zivom, da naj na prihodnjo sejo pridejo tudi člani opozicije, ki so pravi člani anketnega odbora. Glede druge točke dnevnega reda, interpelacije o orientalski železnici, se je na- ložilo poslancu SDS Popoviču, da izdela po- ročilo. Ker niso bili člani opozicije navzoči, se je seja prekinila. Z ozirom na odsotnost članov opozicije se je sklenilo, da se skliče prihodnja seja pojutrišnjem.

Včerašnji politični dan v Belgradu.

SPRAVA MED RADIKALI POPOLNA. — OPOZICIJA DEPRIMIRANA. — STRUPEN NEUČINKOVIT GOVOR PRIBIČEVIČA. — Z NJIM JE VSAKA KOMBINACIJA IZKLU- ČENA. — NAIVNA PROVOKACIJA.

Belgrad, 16. febr. (Izv.) Z ozirom na včerašnje sklepe radikalnega kluba je klub Ljube Jovanoviča danes popoldne imel sejo, na kateri je razpravljal o sedanjem položaju. Soglasno je sklenil, da se predsedstvu na- rodne skupščine sporoči, da se osebni klub na- rodno radikalne stranke ne obstoja in da gredo vsi člani v radikalni klub. Na ta način se je tudi to vprašanje končoveljavno likvidiralo.

Kakor smo zvedeli iz radikalnih krogov, je radikalni klub na včerašnji svoji seji prin- cipieline rešil tudi vprašanje Ljube Jovanovi- ča, da tudi njega sprejme v klub. Formalno naj o tem še sklepa glavni odbor.

Kombinacije, ki so z ozirom na to de- lale, so padle. Razumljivo je, da radi tega ne vlada v krogih opozicije, ki je stajvala na razplet tega vprašanja velike nade, naj- boljše razpoloženje, kakor se je danes tudi opazilo.

Danes je v skupščini govoril Svetozar Pribičević. Govoril je nad dve uri. V svojem govoru je ostal stalno sebi dosleden. Brez vsakršne objektivnosti je svoj govor v glav- nem izpolnil z raznimi ironičnimi šlagerji na predsednika vlade, na sestavo vlade in na ge- nerale. Njegov govor, tako glede notranje ka- kor glede zunanje politike, je povsem prazen. Manjka mu jasnejšega pogleda na reševanje problemov, ki so na dnevnem redu. Njegov govor absolutno dokazuje, da Pribičević nima nobenega razumevanja za velika gospodarska

vprašanja, pred katerimi se nahajamo. V osebnih napadih je bil zelo zagrižen in zelo oster. Radi tega je izzval predsednika vlade, da mu je temeljito odgovoril in popravil nje- gove napačne nazore.

Njegov govor je ostal brez pravega vtisa. Edino sam. demokratje so z njim zadovoljni z ozirom na to, da je Pribičević njihov na- čelnik. V ostalih političnih krogih je ostal njegov govor brez vsakega vpliva. Edino radi- kali trdijo, da je Pribičević v tem svojem govoru še bolj opravičil njihovo stališče, da se s samostojnimi demokrati ne more delati, da so z njimi katerekoli kombinacije popol- nomr nemogoče in da ne prihajajo več v poštev, četudi bi prišlo do novih kombinacij.

Kar se tiče generala, je SLS pravočasno povedala svoje mnenje in je v tem pogledu zavzela povsem principieline stališče. Nobena druga opoziciionalna stranka pa ni takrat pri- šla nikdar s kakšno izjavo o tej stvari. Celo nasprotno, nekatere opoziciionalne stranke, kakor n. pr. Radić je vprašanje vstopa gene- rala v vlado celo pohvalil. Verjamemo, da bi bilo danes nekaterim opoziciionalnim stran- kam zelo prav, če bi SLS krvavela v tej borbi proti generalu. Zato padajo v tem pogledu Pribičevićevi očitki na njega samega nazaj. Obenem pa pokazujejo, na kakšen način se proti sedanji vladi poskuša intrigrirati. Naj bodo Pribičević in z njim slovenski samostoj- ni demokrati prepričani, da jim SLS v takšno past ne bo padla.

Seja narodne skupščine. Sv. Pribičević napada. -- Energičen odgovor Uzunoviča.

Belgrad, 16. februarja. (Izv.) Na današnji seji narodne skupščine je predsednik pred dnevnim redom sporočil skupščini, da so po- slanci radikal Ivančević, radićevac Preka in demokrat Grisogono postavili nujne zakonske predloge za pomoč po tretmisi prizadetim kra- jem v Hercegovini in Dalmaciji. K predlogom so govorili predlagatelji. Predsednik vlade je odgovoril da je vlada takoj, ko je dobila vest o škodi, izdala potrebne naredbe in da bo ravno tako dala podpore, v kolikor ji dovo- ljujejo sredstva. Z ozirom na to nujnost ni potrebna, ker je vlada že pred tem storila, kar je bilo nujno potrebno.

Nato je notranji minister odgovarjal na vprašanja demokratskega poslanca Kujundžića o zlorabah okrajnega glavarja Steviča. Notra- nji minister je izjavil, da je ta okrajni glavar z ozirom na to, da je zlorabljal uradno dolžnost, odpušen iz službe in postavljen pred sodišče.

GOVOR SV. PRIBIČEVIČA.

Nato se je prešlo na dnevni red. Prvi je dobil besedo Svetozar Pribičević, ki je v začetku svo- jega govora naglasil, da bi pred debato o proračunu moral ministristki predsednik dati obširno poročilo o notranjem in zunanjem političnem položaju. Na ta način bi olajšal debato. Posebno kar se tiče zu- nanjepolitičnega položaja je potrebno čim večja jasnost z ozirom na poslednje dogodke. Ni v inte- resu države, da od vlade ne dobimo glede težavnega zunanjepolitičnega položaja nobene izjave. Sedanjega predsednika vlade vidimo v najraz- ličnejših vladah z najrazličnejšimi političnimi smer- nicami. Bil je v vladi takozvanega nacionalnega bloka, pozneje je v vladi takozvanega nerodnega spo- razuma, nato ga vidimo skupno z dr. Korošcem. To bi bilo razumljivo, čim bi se to zgodilo v teku par- le. Toda to se je zgodilo v poslednjem letu. Zdi se, da je g. Uzunoviću glavno to, da je on na čelu vlade, drugo pa je postranska stvar.

Nato govori o notranjem ministru Maksimo- viču in Krsti Miletiču. Ugotavlja, da je g. Uzunović dosegel svoje ovi rekord. Uzunović je v devetih me- secih sestavil vlado šestkrat. Nato govori o režimski politiki in prehaja na zunanjo politiko. Govori predvsem tiranskem paktu in našem razmerju z Italijo. To politiko os ro kritikuje in pravi, da nam je italijanska ekspanzivnost nevarna. Navaja toza- davne Mussolinijeve izjave. Od vlade zahteva po- jasnila, kako je z našim prijateljstvom z državami Male antante in s Francijo.

Prehaja na razmerje z drugimi državami- sosedami, predvsem z Madjarsko. Glede nje pravi, da se celo govori da namerava zunanji minister v Madjarsko poslati posebnega vladnega zaupnika, da bi uredil razmerje med obema državama. Go- vori o reakcionarnem režimu na Madjarskem, o terorju in namerah Bethlenove vlade, ki so nevarne naši državi. Zato je mnenja, da bo težko doseči kak sporazum.

Nato pride na vprašanja samouprav in njiho- vega delovanja. Od notranjega ministra zahteva po- jasnila, ali je res, da se je pravnik samoupravnih skupščin na zahtevo SLS spremenil tako, da v odborih ne bo več proporcionalno izvoljenih za- stopstev. — Notranji minister mu takoj odgovori, da ni resnično, da se je poslovnik v tem smislu spremenil.

Pribičević govori proti temu, da se v neka- terih krajih ne razpišejo občinske volitve. To smatra za velik greh sedanje vlade. (Znano je, da je bila večina občinskih odborov, ki sedaj še vedno ne do- slujejo, razpuščenih ravno za časa njegovega zlo- glasnega režima! (Opomba uredništva!) Končno govori o gospodarski krizi, o kateri misli, da je tako velika, da je sedanja vlada ne bo mogla re- šiti, češ da nima zaupanja ljudstva, niti ni dovolj močna, da bi jo rešila. Seveda izjavlja, da bo gla- soval proti.

IZJAVA N. UZUNOVIČA.

Nato je govoril predsednik vlade Nikola Uzunović in je odgovoril Pribičeviću. Nagla- šal je, da bi bilo bolje, če bi se s strani vlade počakalo še na druge govornike in na kritiko opozicije, pa da bi se potem odgovorilo na vse te kritike. Vendar pa misli, da ostali govor- niki ne bodo prekoračili kroga objektivnosti, kakor je to storil Pribičević. Zato mu je treba takoj odgovoriti. Če bodo tekom debate še nastopili takšni momenti, bodo govorniki do- bili odgovore.

Državni gospodarski program.

Vlada je stopila pred skupščino z znatno zmanjšanim proračunom in z ekspozicjem fi- nancnega ministra, ki je takšen, da se mu ne more ničesar očitati. To je dejstvo, ki je bilo že iz dosedanje proračunske debate dobro razvidno in navaja zato govor bivšega finanč- nega ministra Veljkoviča. Ta v svoji kritiki ni mogel ničesar očitati niti finančnemu ministru niti sestavi proračuna samega. V javnosti in povsod se je zahtevalo, da vlada nastopi z gospodarskim programom, ki bo lahko pro- gram ne samo te vlade, marveč ki bo postal državni gospodarski program, da bodo lahko na njem delale tudi druge vlade, ki bodo prišle pozneje. Vlada je izdelala ta obširni program in stopila z njim pred javnost in na- rodno skupščino. Nobenih iluzij ni imela, da bi ga mogla povsem izvesti. Ker je program tako ogromen, pravi predsednik, je to dr- žavni program, ki ga bodo morale vse vlade izvajati.

Nato govori o nekaterih problemih, ki jih je vlada v tem gospodarskem programu ob- javila, posebno glede graditve železnice in cest na podlagi posojil ali koncesij. Predsed- nik sam izjavlja, da se ne spušta v podrobnosti. Opombe k tej stvari bo dal finančni mi- nister.

Rezultati Pribičevićeve politike. — Vlada ni proti Hrvatom.

Za tem prehaja na polemiko s Pribiče- vičem, ki mu je posebno očital, da ga vidi v raznih vladah. Pribičević je omenil takozvano vlado nacionalnega bloka, v kateri vsa skup- no sodelovala. Za njo lahko povsem rečem.

da mislim, da je po svojem političnem delu in svoji smeri v svojih posledicah imela ta uspeh, da je omogočila, da lahko sodelujemo tudi z SLS, odkar smo se razšli s Pribečevićem. Sploh pa se mi zdi naslov nacionalnega bloka, ki ga Pribečević nadeva tej vladi nerazumljiv, ker vlada takšnega značaja ni imela. Kljub temu je imela ta vlada za posledico znani julijski sporazum. Ni moja krivda, če se Pribečević ni mogel živjeti v spremeni položaj in nove politične razmere. Radikalna stranka je sodelovala s HRS. Ona to sodelovanje tudi nadalje želi. Očitek, da v vladi ni nobenega Hrvata, je res težak in ga je treba obžalovati. Toda treba je vedeti, če v vladi ni nobenega Hrvata, da vlada ni proti Hrvatim, marveč nasprotno, da ta vlada tudi brez Hrvatov vlada za Hrvate. Tega naj se spomni tudi Pribečević.

O Radičevih ekstraturah.

Kar se tiče očitka neparlamentarne sestave teh vlad, predsednik odločno ugotavlja, da so bile vse sestave parlamentarne. Če je bil večkrat primoran h krizi, ni krivda na njegovi strani. Opozarja na slučaj Stjepana Radiča, radi čigar postopanja je moral petkrat podati ostavko. Prvič se je to zgodilo, ko je zagrešil Stjepan Radič v priliki obiska češkoslovaških parlamentarcev na zagrebškem kolodvoru znani napad. Dalje, ko je Radič dejal, da je treba Nikolo Pašiča takoj aretirati. Končno o priliki glasovanja 15. maja in pozneje, ko je Stjepan Radič namenoma napravil prelom. Za vseh teh pet slučajev ni krivda na Uzunovičev, marveč na drugi strani. On je storil vse, da bi se teh pojavov obranil. Zato ni njegova krivda, če je moral sestaviti že šest vlad. Kljub temu mora odločno zavrniti vse očitke. Pravi, da bi se iz tega dejstva, da je neprestano sestavljal vlado, moral Pribečević že nekaj naučiti.

Generalsko vprašanje.

Prehajajoč na generala, naglašja, s kakšnimi težkimi problemi se je boriti. Vlada posveča temu vprašanju največjo pozornost. Samo težavne razmere so narekovele, da se je poveril prometni resor znanemu strokovnjaku, ki je v ta resor prišel, ne z ozirom na to, da je general, marveč z ozirom na strokovnjaštvo in z ozirom na dokazano delo v tem področju. Povsem parlamentarno smo postopali, ko smo temu strokovnjaku poverili tehnični resor, ki smo ga depolitizirali. To ni noben precedent. Tisti, ki nam to očitajo, naj počakajo na tisti trenutek, ko bodo imeli prav, ko pride v prosvetno ministrstvo general. Za takrat naj rezervirajo svoje očitke. Dokler smo mi v vladi, tega ne bo.

Odgovor dr. Hodžarja na Pribečevićeve klevete.

Belgrad, 16. febr. (Izv.) Svetozar Pribečević je na izjavo uglednega Jugoslovanskega kluba dal v današnjem časopisu odgovor, v katerem pogreva svoje stare trditve o vatiškanskem vplivu na politiko SLS. Istotako pokušaja obrniti dejstvo glede Hodžarjevega nastopa v anketnem odboru. Z ozirom na to je poslanec Hodžar dal sledečo izjavo:

»Gospod Svetozar Pribečević se je v današnjih belgrajskih listih v svoji izjavi: »Odgovor na odgovor klerikalcev« dotaknil tudi moje osebe. On pravi: »Če je tako, potem naj g. dr. Korošec pove, zakaj je tudi sam dr. Hodžar sprejel blažje stališče g. Svetoslava Popovića, pa ga šele po razpravi z g. Uzunovičem in z g. Mihajlovičem spremenil v svoje ostrejšje gledišče.«

Predvsem moram ugotoviti: Vendar se enkrat priznava, da g. dr. Korošec glede poročila anketnega odbora ni konferiral niti z g. Uzunovičem niti z g. Mihajlovičem ali s komurkoli. Pa tudi sedanja Pribečevićeve trditve, da sem jaz konferiral z imenovanimi gospodi, da sem se z njimi sporazumel in potem spremenil svoje postopanje v anketnem odboru, je neresnična.

Ugotavljam, da sem svoje mišljenje in svoj predlog v anketnem odboru dosledno svojemu prejšnjemu postopanju stavil iz lastne iniciative in izključno kot član anketnega odbora in kot pravnik, in da mi za to ni bilo potrebno konferiranje, o katerem govori g. Pribečević. Mislim, da je povsem naravno in da se samo ob sebi razume, da sem predložil svoj predlog koalirani vladni stranki, oziroma njenim zastopnikom pred sejo. Zdi se, da Pri-

Pribečevićeve antiklerikalne skrbi.

Nam se očitja, kako smo se mogli sporazumeti s Slovensko ljudsko stranko, ko vemo, da bo SLS v vprašanju konkordata zavzela nesprejemljivo stališče in da se bodo pojavile v šolskem vprašanju težkoče, kakor je očitaj Pribečević. Za notranje razmere vlade naj se drugi nikar ne brigajo. Vlada bo sama vedela storiti, kar je potrebno in kar je v interesu države. Glede finančnega ministra mora odpasti vsak očitek zaradi tega, da je prišel na to mesto človek, ki ni poslanec.

Zunanja politika. — Radikalna stranka stoji in ostane na parlamentarnem temelju.

Glede zunanje politike izjavlja, da bo zunanji minister dal obširna pojasnila v parlamentu o vprašanju zunanje politike, pa tudi o vprašanjih, katere je Pribečević v svojem govoru omenil. Prepričan sem, da bo zunanji minister govoril o znanem paktu in o naših korakih v vprašanjih, ki jih je Pribečević omenil, in o zvezah z državami Male antante in o našem prijateljstvu s Francijo, sploh o vseh vprašanjih, ki zanimajo javnost in poslance. Končno ponovno izjavlja, da naj nihče ne skrbi, da bi radikalna stranka uničila parlamentarne pridobitve. Ona sloni na teh principih, je na njih zgrajena in bo na teh principih tudi ostala.

Predsednik Uzunović je žel za svoje izjave velik aplavz.

Nato je ponovno dobil besedo Svetozar Pribečević in dal razna pojasnila. Ponovno je govoril o vprašanju konkordata in o šolskem zakonu. Pri tem se je skliceval na radikala Saviča, ki je predsednik odbora, ki je pretresal šolski zakon, ko je bil Pribečević prosvetni minister. Sklicuje se nanj, kakšne težave so nastopile od strani SLS, ko se je na tem zakonu delalo.

Po tem Pribečevićeve odgovoru se je seja zaključila. Prihodnja seja bo jutri.

Interpelacija glede poplav v Bački in Banatu.

Jutri je interpelacijski dan. Na dnevi red pride interpelacija poslanca dr. Joce Laloševića na kmetijskega ministra o poplavah v Bački in Banatu. V tej interpelaciji govorijo vovodinski poslanci o ogromni škodi, ki jo je povzročila poplava v Baranji in Bački in stavlja vprašanja: 1. Kaj je vzrok poplavam Donave v Bački in Baranji in ali je krivda na uradnih? 2. Kaj je minister storil, da se odvrne posledice te velike katastrofe in da se pokličejo na odgovor vsi tisti, po katerih krivdi se je katastrofa zgodila. 3. Kaj namest kmetijski minister storiti, da se v bodoče tako velike katastrofe preprečijo? — Na jutrišnji seji bo kmetijski minister dr. Kalovec na te interpelacije odgovarjal.

roljubnih odnošajev med državami. Z Bolgarijo se g. Ninčić nadja boljših odnošajev, z Ogrsko pa odličnih. Albanski pakt bi se moral tako izpremeniti, da bi se mu mogle pridružiti vse države in zjamčiti Albaniji popolno neodvisnost. Ahmet beg je s svojo avanturo omračil obzorje na Balkanu in v ozračju plovejo grožnje. Kljub temu more ostati Jugoslavija mirna, njena lastna moč in moč njenih zaveznikov je tolika, da mora odoleti vsakemu položaju, ki se kuje proti njej. Velešile naj se končno nehajo igrati z balkanskimi državami, potem bo balkanski sporazum hitro postal dejstvo. »Globoko sem prepričan« — je zaključil dr. Ninčić — »da imajo balkanske države in države srednje Evrope interese na tem, da se sporazumejo in da se tudi bodo sporazumele.«

BALUGDŽIĆ NA POTI V BELGRAD.

Rim, 16. februarja. Dosedanji jugoslovanski poslanik v Rimu g. Balugdžić, ki je

imenovan za poslanika v Berlinu, je izročil poslaniške posle odpravniku Milovanoviću in odpotoval v Belgrad.

PARISKI NADŠKOF V RIMU.

v Rim, 16. febr. (Izv.) Pariški nadškof Dubois je prišel danes v Rim in se nastanil v francoskem seminarju. Prihodnje dni bo sprejet pri papežu.

IZOBČITEV IZ KATOLIŠKE CERKVE.

v Pariz, 16. febr. (Izv.) »Soir« poroča, da je papež izobčil iz katoliške cerkve Leona Daudet in Karla Maurras, ker se nista pokorila obsodbi njih akcije s strani Vatikana. Vest še ni potrjena, vendar je sklep že gotov in bo objavljen prihodnji mesec.

HORY V KVRINALU.

Rim, 16. februarja. Včeraj je kralj sprejel novega ogrskega poslanika Horyja, ki mu je izročil svoja poverila.

Kdo je uvedel davek na ročno delo?

Na to vprašanje nam jasno odgovarja

Zakon o budžetskih dvanaestinah za april—julij 1925 ali

ЗАКОН

о бюджетским дванаестинама

за месеце април, мај, јуни и јули 1925. године,

ki slove v izvirniku:

Члан 54.

Продужује се важност чл. 152. финансијског закона за 1924/25. год., с тим, да се пореске стопе за буџетску 1925/26. год. узимају у двоструком износу.

Члан 56.

Сви телесни радници-це, без обзира на природу посла који раде, а који не примају зараду од државе, већ од приватних лица или установа, платиће од 1. априла 1925. год., у име државног пореза, и свих осталих државних и специјалних приреза, изузев инвалидског пореза и ванредног приреза, 2% од годишње зараде. Овим се стављају ван снаге све остале односне одредбе, које су до сада у појединим покрајинама постојале. Послодавци јамче за наплату пореза својих телесних радника.

(Vsi delavci-vke, brez ozira na vrsto dela, ki ga opravljajo, in ki ne prejemaју zasluzka od države, ampak od privatnih oseb ali podjetij, bodo plačali od 1. aprila 1925. leta na naslov državnega davka in vseh ostalih drž.

31. марта 1925. год.
у Београду.

(М. П.)

Видео и ставио Државни Печат,
Чувар Државног Печата,
Министар Правде,
Д-р Е. Лукинић, с. р.

Председник Министарског Савета
Ник. П. Пашић, с. р.

Министар за Социјалну Политику,
и Заступник Мин. Припреме за Уставотворну Скупштину и Изједначање
Закона,
М. Ђуричић, с. р.

Министар Просвете,
Св. Прибићевић, с. р.

Министар Саобраћаја,
А. М. Станић, с. р.

Министар Иностранних Дела,
Д-р М. Нинчић, с. р.

Министар Вера,
и Заступник Министра Грађевина,
М. Трифуновић, с. р.

Министар Правде,
Д-р Е. Лукинић, с. р.

Министар за Аграрну Реформу,
Д-р Х. Кризман, с. р.

Министар без портфеља,
Д-р М. Дринковић, с. р.

Министар Трговине и Индустрије,
Д-р Ђ. Шурмин, с. р.

Министар Народног Здравља,
Д-р С. Милетић, с. р.

Министар Пољопривреде и Вода,
К. Љ. Милетић, с. р.

Министар Пошта и Телеграфа,
В. Вукићевић, с. р.

Министар Шума и Рудника,
Д-р Г. Жерјав, с. р.

(Minister za gozdove in rudnike:
Dr. G. Žerjav, s. r.)

Министар Финансија,
Д-р М. М. Стојадиновић, с. р.

Министар без портфеља,
Д-р П. Гривогино, с. р.

Министар Војске и Морнарице,
Дивизијски Генерал,
Душ. М. Трифуновић, с. р.

Министар Унутрашњих Дела,
Бож. М. Максимовић, с. р.

Seja ministrskega sveta.

Belgrad, 16. febr. (Izv.) Pred skupščinsko sejo se je vršila seja ministrskega sveta, na kateri so se prečitala poročila o potresu in o vladnih ukrepih. Vlada je takoj odredila nujno pomoč in sklenila, da takoj en član odpotuje na mesto nesreče, da se prepreči o velikosti nesreče, ki je te kraje zadela.

Seja zakonodajnega odbora.

Belgrad, 16. febr. (Izv.) Na današnji seji zakonodajnega odbora se je nadaljevala razprava o centralni upravi. Predvsem se je razpravljalo o oddelku o državnih podtajnikih. Poslanec dr. Hohnjec je predlagal, da se ne smejo več dogoditi slučajji, da bi se nekakšen ministrstvo nahajalo več podtajnikov.

kakor je bilo to dosedaj, ko je bilo v nekaterih ministrstvih po troje ali še več podtajnikov. Minister je ta predlog sprejel. Prihodnja seja zakonodajnega odbora se bo sklicala prihodnje dni, ko se bodo razčistila še nekatera sporna vprašanja in se bo ta zakon končno sprejel.

Izjave dr. Ninčića.

Pariz, 16. februarja. »Matin« objavlja pogovor svojega belgrajskega dopisnika z dr. Ninčićem. Dr. Ninčić je v svojih izjavah ugotovil, da položaj v vzhodni Evropi sedaj ni nevaren, pač pa je nejasen. V Belgradu veruje v »naravne sile«, ki bodo preko vseh spletk pomogle mirovni misli do zmage. Francija in njena politika se smatra v vzhodni Evropi kot vodilni sili za dosego iskreno mi-

Črno na belem je tu dokazano, da je davek na delavske žuljave roke (kakor se izraža »Jutro«) podpisal minister dr. Gregor Žerjav.

Torej ni »nesramna laž, kakor znajo to pač samo rimskokatoliški politični lažniki«, da je dr. Žerjav uvedel ta davek, ampak je to nepobitno dokazana resnica. Davek na delavske žuljave roke je obenem z vso PP-vlado upeljal dr. Gregor Žerjav. To je on sam posvedočil s svojim podpisom.

Ni res, da je davek na delavske žuljave roke začela pobirati na podlagi zakona RR-vlada (kakor laže »Jutro«), ampak ga je fin. delegacija začela pobirati in ga pobira na podlagi zakona PP-vlade od 31. marca 1925. leta, katerega je sopedpisal dr. Gregor Žerjav

in kakor je to v zakonu v čl. 56 izrecno določeno. RR-vlada je izdala k temu Pribečević-Zerjavovemu zakonu samo pravilnik.

Ni res, da je finančni minister ta davek v dvanaestine samo vtihotapil, ampak res je, da je te dvanaestine in z njimi ta davek podpisal tudi dr. Žerjav. Ali je mogoče dr. Žerjava podpisal kdo drugi?

Res je nadalje, da je dr. Žerjav podpisal poleg davka na ročno delo tudi 50% povešek invalidskega davka, ponovno uvedbo komorskega davka in povešek zamudnih obresti od neplačanih davkov.

Fakt, neutajljiv, z dr. Žerjavovim podpisom potrjen fakt je, da je davek na ročno delo skupno s Pašičem in Pribečevićem ter tovariši uvedel dr. Žerjav.

Naši parlamentarci v Pragi.

Praga, 14. februarja.

Delegacija, ki jo je izbrala naša narodna skupščina, da s Čehi in Slovaki, oziroma s češkoslovaško republiko utrdi bratske vezi in da se z njimi posvetuje v gospodarskih in kulturnih zvezah obeh držav, se je pripeljala v nedeljo, 13. t. m. ponoči v Prago. Razun radikala dr. Laze Markovića, je dospelo vseh 19 delegatov. Madžari so delali na polovanju skozi Budimpešto našim zastopnikom marsikatero sitnosti, ali tem lepše je bilo potovanje po Slovaški, Moravski in Češki.

Na skupni češkoslovaški-madžarski postaji Szob so nas čakali Čehi in Slovaki. Sprejem je bil pristrčen. Češka vlada, katere gostje smo vse dni, nam je poslala posebne vozove. Prvi uradni sprejem je bil na pribodnji postaji Peranka ob Donavi. Kakor na vseh drugih slovaških postajah, je tudi tu čakala ogromna množica ljudstva. Na pozdrave zastopnika češkoslovaške vlade, poslancev in slovaških organizacij je odgovoril v imenu naše delegacije poslanec Fr. Zebot. Slovaki, ki po ogromni večini pripadajo Hlinkovi ljudski stranki, so bili osobito veseli nas Slovencev. V voz, kjer sta se vozila naša delegata Zebot in Strein, so prišli poslanci slovaške ljudske stranke: slavni narodni mučenik iz madžarske ere dr. Ferdo Juriga, kanonik in podpredsednik češkega parlamenta dr. Jožef Buday, prof. Jan Hvozdyk, kmet in senator Jan Podobá, senator Artur Pavelka in drugi. Celo pot so nam razkazovali slovaške in češke kraje ob Donavi, Nitri, Moravi, Vltavi.

Nekaj čudnega! Kar menda nobena druga stranka nima, to je med nami, ki smo pripadniki kršč. svetovnega naziranja: Čim smo si povedali, da smo pristaši Ljudske stranke, je govorilo srce srču! To ni samo prijateljstvo! Ne! Nas vse družijo visoka krščanska ideja, ideja prave bratoljubja! Slovaki so nam v marsičem podobni. Kar je nam dr. Korošec, to je Slovaki Hlinka! Slovaki so po večletnih borbah nedavno, ko je slovaška ljudska stranka stopila v vlado, dobili prva jamstva avtonomije. Slovaki so navdušeni avtonomisti. Pravijo, da ne bodo prej odnehal, da dosežejo popolno avtonomijo Slovaške, magari da morajo borbo začeti znova! V vladi hočejo pлагoma doseči svoj cilj. Slovake smo mnogo lažje razumeli, nego Čehi. Do srca smo bili gñjeni, ko so nam pripovedovali, kako skrbijo za grobove Slovencev-vojakov, ki so v svetovni vojni padli v Karpatih. Ohranjajo jih, a slovaška dekleta jih kinčajo!

Večji sprejemi so bili v mestih Novi Zamky, Bratislavi, Brusi in Budjevicah. Povsod se je zbralo na tisoče ljudi, godba, Orli in Sokoli. V Prago smo prišli v nedeljo ponoči ob 10. uri. Sprejem je bil veličasten. Nasproti so nam prišli Jugoslovani v Pragi in na tisoče Čehov. Slovenski dijaki so prisostvovali uradniemu sprejemu v dvorani na kolodvoru.

Češkoslovaški parlament nas je vzel bratski pod streho.

Dones dopoldne smo si ogledali velikanški kraljevski grad, ki gotovo nima para kje blizu. V njem biva sedaj predsednik republike Masaryk. V gradu, katerega obnavljajo pod strokovnim vodstvom Slovenca Plečnika, je nakopičeno toliko češke historije, da je nemogoče vse to opisati. Ogledali smo si tudi slavno zgodovinsko biblioteko in muzej oo. redemptoristov. Te zbirke v ogromni palači so presenetile brate Srbe in Hrvate. Predsednik našega finančnega odbora univerzitetni prof. Radonjič je ob slovesu č. opatu izjavil: »Dolžni smo, da slavimo katoliške re-

dove, ki so znali širiti kulturo in jo tudi ohraniti za našo historijo!»

Popoldne ob 3 smo se zbrali jugoslovanski in delegati češkoslovaškega parlamenta k skupni plenarni seji. Predsedoval je predsednik češkoslovaške zbornice Malypetr. Za jugoslovansko delegacijo je govoril dr. V. Jankovič. Vse dni do sobote 19. februarja zborujeta ekonomska in kulturna sekcija. Skupno bomo določali smernice za medsebojno gospodarsko in kulturno zblizanje. Delegata Jugoslovanskega kluba pa imata poleg tega seje klubov češke in slovaške ljudske stranke.

Iz Prage se odpeljemo v soboto ponoči. Franjo Zebot.

Jutrovemu „velikemu“ računarju.

Po statistiki finančne delegacije, ki je objavljena v 6. številki Uradnega lista za leto 1927, je bilo leta 1926 v Sloveniji s Prekmurjem 11531 cenitov, ki so bili obdavčeni od dohodkov med 5000 Din in 6000 Din. Z zvišanjem eksistenega minimuma od 5000 Din na 6000 Din bi bilo približno dve tretjini teh cenitov dohodnine prostih, tedaj — nizko cenjeno — 7500. Ker so bile splošne gospodarske prilike v letu 1926 znatno neugodnejše nampram onim leta 1925, je pričakovati, da bo to število prej večje kot manjše. Ako temu ne bo tako, se imajo davkoplačevalci zahvaliti edino! Jutrovemu velikim računarjem, ki so v svoji demokratični gorečnosti izmogli iz Slovenije že lepe milijone ter znatno pripomogli k njeni gospodarski mizeriji. Ali niso bili ravno pristaši demokratske stranke, ki so v adnjih letih posebno v Ljubljani, ljubljanski okoliščini in tistim okraju nalezali takaka bremena, da pod njihovo težo še danes v dihujejo ubogi davkoplačevalci? Gospodje okrog »Jutra«, ker priznajte to gorečnost svojih velikih računarjev!

Za red in mir na meji.

»Jutro« in »Tabor« si domišljata, da edino ona delujeta za tujski promet v mariborski oblasti. Vse mogoče predloge in načrte pri- načajo, da bi se s tem pokazala pred javnostjo. Ali pa v tem otiru tudi tako delata, je pa drugo vprašanje. Še se spominjamo mučnega dogodka iz septembra meseca preteklega leta, ki pa ni bil edini, ko so nerazodni mladiči v neki mariborski demokratiški restavraciji nabruli tučja, bil je Berlinčan, ker je rekel: Zahlen! Tujec-gost je ogorčen zapustil Maribor. »Tabor« zdaj predlaga, da bi brzo- vlaki München-Belgrad, Berlin-Belgrad vozili skozi Maribor in se ustavljali v Mariboru, kjer naj bi bil obmejni kolodvor: Prav, prav! Toda, dokler tujeje in domačine druge narodnosti pod vplivom hujšajočih demokratiških listov nerazodni Orjunaši napadajo, pretepa- vajo, z bombami vznemirajo, je bolje, da si ne nakopljemo blamaže. Maribor je obmejno mesto in tu je potrebno, da se takšen škodljiv šovinizem, ki nas kaže le slabše in še nekulturne povrhu iztrebi. Druge pomoči pa ni kot to, da se nasilna organizacija, kot je Orjuna, razpusti. Dokler pa »Jutro« brani orjunaška nasilja, dokler »Tabor« ne ve o njih niti besedice, pač pa jih je obsedila »Marburgerca«, (kar je med demokrati napravilo hudo krč in zahtevajo izpremembo v uredništvu), toliko časa ni misliti na povzdigo tujskega prometa in znošne kulturne odnošaje na meji. Prvo je red in mir ter prijaznost do tujca-gosta, potem še-le naj se jih vabi. Zato ponavljamo zahtevo, da se razpusti Orjuna. Kar pa se tiče dr. Pirkmajerja je to sicer vprašanje, ki z Orjuno ni ravno v direktni zvezi, vendar pa je v eminenem državnem interesu, da se kot izrazit pristaš SDS, kjeje politika je hujškaška in demagoška, razreši svoje funkcije, ker naši zu-

najepolitični odnosi in njih ureditev radi svoje skrajne delikatnosti, obzirnosti in potrebe, da se ustvari v tem pogledu atmosfera zupanja ter prijateljstva, zahtevajo v sedanjem momentu na severni državni meji drugega človeka.

„Hrvat“ o delovanju dr. Gosarja.

V Zagreb, 16. februarja (Izv.) Današnji »Hrvat« piše obširno o delovanju ministra za socialno politiko dr. Gosarja. Pravi, da se Slovenci vedno, kadar gredo v vlado, potegujejo za to ministristvo, katero se smatra za ministristvo druge vrste, ako ga upravlja kak Srbi-janec in se ponavadi zelo zanemarija. Sloven- cem se mora priznati dobra volja do dela in to dobro voljo ima vsekakor tudi dr. Gosar. Da je poroča o programu dr. Gosarja glede njego- vega resora.

Zadeva obrtne banke kraljevine SHS.

Iz obrtniških krogov se nam piše: Pred par dnevi smo čitali v »Jutru« in »Slov. Narodu« poročilo o Obrtni banki. Zna- ni poročevalci poročajo, da je vzrok, da slo- venski obrtniki niso zadostno podpisali del- nic za to snujočo se banko, to, da gotovi ljudje pri nas zabavljajo vedno čez Belgrad.

Resnici na ljubo pa moramo sledeče ugotoviti:

Največja napaka, ki se je storila pri sno- vanju te banke, je bila, da so se Slovenci za- postavili. Podružnica v Ljubljani in drugih mestih naj bi bila odvisna od tega, koliko da bodo Slovenci podpisali akcij, dočim se je Hrvatom dala podružnica brez obzira na pod- pis delnic. Tako je nastal med obrtniki dvom, da-li dobimo podružnico ali ne, in ravno od tega je zavistno vse.

Druga stvar je pri nas v Sloveniji ta, da smo Slovenci po vojni podpisali že toliko pa- pirjev, da marsikdo premišljuje, kako da bo spravil v promet to blago. Znano nam je tudi, kakšni so papirji ravno sedaj, ko doživljamo žalostne skušnje s papirji propadajočih bank. Kako naj ima potem naš obrtnik, ki mu že itak primanjkuje denarnih sredstev, zaupanje v papirne delnice?

Tretje je gospodarska kriza, ki je ravno med obrtniki katastrofalna. Obrtnik, ki na- vadno ne poseduje veliko nepremičnin, ne do- bi investicijskega kredita, izdelke pa navadno prodaja na kredit, tako da se obrtnik danes nahaja v žalostnem položaju.

Važno je tudi, kdo je podpisal delnice. V Srbiji, kakor smo čitali, je samo Belgrad pod- pisal 80.000 komadov. Niso li tu v ozadju spe- kulativni denarni zavodi? Pri nas so podpi- sali z malimi izjemami sami obrtniki. Tudi še ni izrečena zadnja beseda, kako se bodo pla- čevali obroki, kajti pri vpisu je bilo treba plačati le 20% nominala.

Dotični gospod pisec, ki stoji na zelo vid- nem mestu med obrtniki, naj zadevo malo bolj preštudira, ker se obrtniki s par frazami ne zadovoljimo.

Novi potresni sunki v Hercegovini.

V Zagreb, 16. februarja (Izv.) Seismografi tukajšnje geofizične postaje so danes dopoldne ob 9.50 zaznamovali kratek potres z malo jakostjo. Središče potresa je bilo isto kot pri zadnjem potresu. Razen tega je veliki seiz- mograf zaznaval tudi potres v daljavi 9000 km.

V Sarajevu, 16. februarja. (Izv.) Podrobna poročila o strahotah zadnjega potresa še vedno prihajajo. Na kraje, ki so bili po potresu naj- bolj poškodovani, so bile poslani komisije po- sameznih okrajnih glavarstev, da natančno

ugotove povzročeno škodo. Doznava se, da je škoda še mnogo večja, kot so to javila prva poročila. V vasi Kubaša, ki šteje 10 hiš, so vse hiše tako zelo poškodovane, da ni v nobeni več mogoče stanovati. V okolici Dabarskega polja so istotako vse hiše v takem stanju, da ljudje ne upajo več v njih prebivati in so se izselili pod vedro nebo. S hriba nad vasjo Kubaša je pridrvela v vas velika skala, ki tehtala nad 2 ton. Na več krajih se je posula zemlja in zasula pota, tako da so zaenkrat neprehodna. Mali potok Bijela vrisjeska se je za časa po- tresa popolnoma posušil, vsa voda je izginila pod zemljo in šele čez nekaj ur se je v strugi zopet pojavila voda.

V Ljubljino so danes čutili zopet dva potresna sunka, ki sta trajala po 3 sekunde. Škode pa ta potres ni povzročil nikake. V Lju- binju je podrtih skupno 20 hiš. Celokupno škodo cenijo preko 3 milijone dinarjev. Na- ravno je novi potres povzročil silno paniko, tako da si nikdo ne upa več stanovati v hiši in so se ljudje zasilno nastanili na prostem. Povsod prevladuje bojazen, da se bo potres zopet ponovil.

V Zagreb, 16. februarja (Izv.) Mestni župan dr. Heinzel je danes obvestil mesti Du- brovnik in Mostar, da je zagrebska občina do- ločila kot prvo pomoč po potresu oškodovanim vsoto 50.000 Din in da naj upravi poročata o škodi, da se temu primerno ta vsota razdeli.

Nemčija in Jugoslavija.

»Kölnische Volkszeitung« z dne 15. t. m. prinaša na prvi strani članek svojega dunaj- skega zastopnika pod naslovom »Nemška ori- jentacija« in podnaslovom »K razvoju v Ju- goslaviji«. Članek se nanaša na znane vesti o potovanju dr. Korošca v Berlin in izvaja:

»Kdor opazuje na Balkanu dejstveno sile neodvisno od trenutne konstelacije, ga ta epizoda ne preseneča. Naj se tudi namera dr. Korošca krije z namerami belgrajske vlade, vendar politični obrat, ki bi se brez dvoma v tem izražal, ni nikaka iznajdba. Ponovno smo opozarjali, kako se ravno na jugovzhodu po- novno uveljavljajo stoletne zgodovinske sile. Kakor Mussolinijeva albanska politika, ki je na mnoge delovala presenetljivo, kakor bi bila čisto nova zamisel, le obnavlja zgodovin- sko italijansko politiko na Jadranu, ki posega na vzhodno obalo, tako mora tudi jugoslovans- ka protiakcija, če hoče biti logična, zadeti na sklepe, ki so se že v preteklosti obnesli.

Do l. 1918. so imeli Hrvati zgodovinsko nalogo, da tvorijo protiutež proti italijanski jadranski politiki. Da so se pri tem naslanjali na Ogrsko in v nadaljnjem poteku tudi na Av- strijo (in od l. 1526. do 1866. s tem tudi na Nemško državo), ni bilo samovoljno in zaže- ljeno, marveč je k temu silil zemljepisni po- ložaj in zgodovinski vpliv. Zunanja zveza in državnopravna oblika se moreta izpreminjati, zmisl pa, ki tvori njuno notranje bistvo, bo vedno znova prodrl v obliki, ki odgovarja drugemu času.

Zato bi storil prav, če pride sedaj dr. Ko- rošec v Berlin, da bi se s tem zanimivim go- stom bliže pečali. Saj bomo kmalu imeli pri- ložnost ugotoviti, kako ni le dr. Korošec raz- položen za potovanje, marveč kako sploh v belgrajskem zunanem ministristvu zori novo spoznanje. Z uvrstitvijo Hrvatov in Slovencev v velikosrbsko državno zvezo, se še davno ni zgodilo odločilno. Ako naj se ta nova dr- žava v resnici ohrani, potem mora pač voditi politiko, ki veže med seboj — kakor kaže že njeno ime — trajne potrebe balkansko-srbske in hrvatske politike. Hrvatska politika pa je od nekdaj zajemala svoje moči za samo- obrambo tako nasproti italijanskemu sovra- žniku kakor nasproti plemensko sorodnemu sosedu na Balkanu iz stikov z zapadno kul- turo. Tu sta posegali politika in kulturna po- litika neločljivo druga v drugo. Najsi-tudi so

K. D.:

Spomenik kralja Petra I. v Ljubljani.

(Nekaj kritičnih opazk.)

(Konec.)

Kam naj se postavi spomenik, kam naj se obrne pogled eventualne sohe? Najnarav- nejši bi bil pogled proti vzhodu z opazoval- ščem z Miklošičeve ceste; za ta slučaj pa ni mogoče najti prave centralne lege. Morda še najprimernejša pozicija bi bila nekako sredi cestišča (v toku Tavčarjeve ulice) tesno pred justično palačo, ki je tudi najprimernejše ozadje spomeniku. S tem bi se tudi gledalec, ki bi stal s hrbtom obrnjen proti Dalmatinski ulici, onemogočil istočasni moteči pogled na previsoke stavbe ob imenovani ulici. To re- šitev zahteva tudi dejstvo, da je vzhodno-za- padna os trga daljša od severno-južne in ga je torej treba šteti med podolžne trge. Vendar tudi v tem primeru ne bi bilo mogoče skoro od nikoder dobiti frontalnega enotnega pogle- da. Cisto nemogoče je pa postaviti figura- lni spomenik v centrum trga. S tem bi bila ena njegova polovica degradirana na manj vreden del, obenem bi pa taka pozicija vpliva- la moteče in skoro smešno. Zato ni čudno, da tuji postajajo začudeni pred Vodnikom, in ugibajo, zakaj kaže prostranemu trgu — hrbet. Odstranjen je parka je z ene strani nuj- no, a je obenem vandalizem, z druge strani pa

nezmislno, ker bi bil očisti in izravnani prostor neusmiljeno prazen, zapuščen in dol- gočasen. Kdo pa bo hodil preko te gmajne, ko vsa pota vodijo o b tem svojevrstnem »trgu«? H koncu treba pomisliti, da bi na tem pro- storu mogel učinkovati samo nenavadno ve- lik, vsaj kakih 15 metrov visok, morda še višji in seveda tudi odgovarjajoče širok spo- menik. Koliko bi tak kolos veljal, si je težko točno predstavljati; vsekakor ogromno vsoto.

Mislím, da sem temeljito in z vseh strani pojasnil problem tega trga in da se je poka- zalo, da je ideja, na ta trg postavljati pro- jektirani spomenik kralja Petra, zgrešena. Če je odbor tak sklep res že storil, naj ga re- vidira. Še je čas, da se prepreči velika umet- nostna napaka. Napaka še ni nepopravljiva in če ne zadostujejo navedeni argumenti, naj se odbor obrne za svet na naše ali pa na ino- zemске priznane strokovnjake. Umetnostno interesirana javnost ne more dopustiti, da o vprašanju take važnosti sklepajo lajki zoper voljo in izražene tehtne pomisleke umet- nikov, ali pa brez njihovega sodelovanja. Kakor o izbiri in oceni spomenikovih načrtov, tako naj tudi o prostoru, kjer naj spomenik stoji, odločujejo edino le resnični umetniki in umetnostni strokovnjaki, če naj se o tem predhodno sploh kaj sklepa in kot obvezno v natečaju predpisuje. Kdo naj sicer prevza- me moralno odgovornost za slučaj neuspeha? Postavljanje spomenikov je popolnoma in iz- ključno umetnostna zadeva. Umetni- ška jury mora v tem pogledu biti docela

avtonomna in neodvisna od vseh ostalih fak- torjev.

Morda poreče kdo: kam naj se torej po- stavi spomenik, če ne na ta trg? Temu bi odvrnil: to je svobodna stvar arhitektov in ki- parjev, ki se bodo udeležili natečaja. Da pa je možno štati dovolj, bom v kratkem označil le najbolj znane ideje. Izredno zaključen in in- timen bo Turjačanov trg, kjer prične že to pomlad mestna občina zidati svojo hišo ob Ljubljani. Na tem trgu je pravo mesto za res umetniško zamišljen spomenik. Močan vtis bi napravil še nizek spomenik malih di- menzij, ki bi stal pred rotovžem, malo na desno od srednjega trakta porinjen. Na koncu Aleksandrove ceste bi pravilno proporcioni- ran stavolok, stebel ali obelisk sijajno rešil tamljanji prostorninski problem in dostojan- stveno za ljučil to lepo, vedno obljudeno pro- menadno avenijo. Tudi na mestu Prešernove- ga spomenika, ki naj se prestavi kam drugam med zelenje, bi konjeniški spomenik na vi- sokem podstavku izredno slikovito zapiral pogled po Miklošičevi cesti navzdol prihaja- jočemu tujcu, obenem bi bil pa, če bi bil po- maknjen nekaj bliže reki, daleč z obeh bre- gov Ljubljane viden. Mogel bi se komponi- rati spomenik v zvezi z novim frančiškanskim mostom, na mostu samem, ali ob njem. Tudi na preurejenem Muzejskem trgu bi prišel novi spomenik do svoje veljave. Valvazor bi se brez škode umaknil drugam, recimo na stik Vegove ulice Emonske in Rimske ceste. Pred- nunsko cerkvijo ali nižje doli na Kongresnem

trgu je več možnosti za lepo postavljeno gru- po. Tudi ideja, da se postavi pred Narodni dom, ni slaba. Originalna bi bila dalje reši- tev, ki bi se izvedla s pomočjo visokih steb- rov n. pr. sredi Dunajske ali na koncu Miklo- šičeve ceste. (Prim. Trajanov stebel ali Te- getthofov na Dunaju). Tudi v zvezi z zgradbo dramskega gledališča ali Mestnega doma bi bilo mogoče doseči zaželjeni uspeh, če se mo- ra že ravno postaviti pravi spomenik. Morda bi bilo seveda najbolje počastiti krajev spo- min z monumentalno zgradbo socialnega ali kulturnega značaja, obenem pa na pročelju ali na drug primeren način vidno izraziti čustva spoštovanja. Tudi o tem tu ni govora.

Vsekakor je treba zahtevati predvsem troje: umetnikom, ki se nameravajo udeležiti natečaja, se ne smejo na noben na- čin že vnaprej vezati roke z dolo- čitvijo prostora. Vsak udeleženec naj sam zase določi trg in način, kako ga misli obdelati. Seveda je treba obenem že vedeti za točno višino budgeta, ki bo na razpolago. Dokler ta prevažna točka ni docela zasigu- rana, je sploh razpisovanje natečajev iluzo- rično in brez vrednosti. Z določitvijo izvestne- ga trga bo ustrezno samo kvalitativno sla- bišim umetnikom, dočim res tvorni duhovi ne bi mogli vsestransko razviti svojih možnosti. Treba tu še poudariti, da je udeležba pri na- tečaju že skoro vnaprej obsojena k neuspehu, če tudi vsak zunanji konkurent trga natančno in v prirodi ne pozna.

Ker smo prej ugotovili, da Trg kralja

hrvatski velikaši pred mnogo sto leti stremeli za zvezo z Ogrsko-Avstrijo-Nemčijo kot oporo svoji politični individualnosti, se je vendar iz tega kmalu razvil izmenični tok kulturnega življenja, čegar bogastvo spriči obilice vidnih in razburljivih dogodkov sedanjih dni radi izgubljamo izpred oči.

Ni še morda prišel pravi psihološki trenutek — ker svetovnopolitичne napetosti na zapadu zanimanje Nemčije še vedno silijo v druge smeri — da bi se te misli odkrile Nemcem v vsej svoji važnosti in obsežnosti. A ni nobenega dvoma: čim bolj se nasproti zapadu uveljavlja trajen status quo, tem odločilnejše bo Nemčija, in sicer čisto istočasno tudi nemška politika, nemško gospodarstvo in nemško duševno življenje — Vzhod in Jugozahod kakor nanovo odkrila. Kar je danes postransko pozorišče, bo potem preko noči postalo pravo glavno pozorišče.

Še nekaj drugega je, kar je za nemške katoličane posebno važno in razveseljivo. Če so za »nemško misij« izbrali ravno dr. Korošca, ki je že v politiki stare monarhije igral važno vlogo, potem ima to svoj prav poseben razlog. Voditelja slovenske ljudske stranke, ki politične razmere v Nemčiji odlično pozna, smatrajo pač za danega faktorja, da na podlagi prijateljskega zaupanja blagodejno deluje za odnosje med obema narodoma.

Beležimo zgolj kot kronisti, opozarjajoč na tozadevni demanti g. dr. Korošca.

Poljsko-nemška pogajanja pretrgana.

Berlin, 16. februarja. Predsednik poljske delegacije za nemško-poljska trgovska pogajanja je včeraj zunanemu uradu izročil odgovor na nemško noto glede odgojenega pogajanja, dokler se ne razčisti naselstveno vprašanje. Poljska nota nemški predlog odklona in naznanja, da poljska delegacija zapusti Berlin, vendar izraža upanje, da nemška vlada v bodoče ne bo ovirala obnove pogajanj.

Izjave poljskega zunanjega ministra.

Praga, 16. febr. (Izv.) Današnja »Prager Presse« objavlja pogovor s poljskim zunanjim ministrom Zaleskijem. Glede poljsko-ruskih odnosov zastopa g. Zaleski stališče, da mora med obema državama priti do mirovnega pakta, ki naj bi se potem razširil tudi na baltske države. To bi bilo največjega pomena ne le za prizadete države, marveč za celokupni Vzhod in celo Evropo.

Poljski državni proračun.

Varšava, 16. februarja. Pravkar odobreni državni proračun izkazuje 1.863.730.726 zlotov rednih, 103.505.119 zlotov izrednih stroškov in 14.841.193 zlotov amendentov, skupaj 1.982.079.088 zlotov. Dohodki so proračunjeni: upravni dohodki na 1.232.931.19, zlotov, čisti dobiček državnih podjetij 106.557.630 zlotov, monopoli 646.517.000 zlotov, skupaj 1.986.005.887 zlotov.

Italijanski strah pred jugoslovansko mornarico

Rim, 16. februarja. »Stefani« poroča, da je zavzela italijanska vlada nasproti Coolidgejevemu predlogu glede omejitve oboroževanja na svojem morju odklonilo stališče. Italija opozarja, da so se razmere od 1. 1922. bistveno spremenile prvič zato, ker se male države na rimski konferenci niso mogle zediniti glede omejitve mornarice, drugič pa tudi

zato, ker so nekatere večje ali manjše države ki meje na Sredozemsko morje ali bi utegnile tje biti, poslej svoje oboroževanje že zvišale.

Listi v svojih komentarjih naglašajo, da se to vtemeljevanje italijanske vlade ne nanaša samo na Francijo, Španijo in Grčijo, marveč prav posebno tudi na Jugoslavijo. »Impero« pa naravnost izjavlja, da je Italija zato proti Coolidgejevemu predlogu, ker mu je namen, da obstoječe stanje ohrani, docim je rotacija vodilnih evropskih narodov po naravi neizbežna, ker se plemena kakor posamezniki tekom časa obrabijo.

Nov pripetljaj na italijansko-francoski meji.

Pariz, 16. febr. Na kolodvoru v Ventimigli so miličniki aretirali francoskega miličnika, ki je imel na suknjiču pritrjen komunistični znak. Na energično posredovanje francoskega konzula so italijanske oblasti francoskega železničarja ponoči izpustile.

Anglija in Kitajska.

v London, 16. febr. (Izv.) Dopisnik »Times« poroča iz Hankaua, da je izjavil O'Malley, da ni prišlo do podpisa dogovora s kantonsko vlado radi napačnega tolmačenja Chamberlainovega govora s strani ministra Čena.

v London, 16. febr. (Izv.) Thomson je izjavil v nekem govoru z ozirom na zahteve nekaterih socialističnih voditeljev, da se mora storiti vse, da se prepreči zbiranje angleških čet v slučaju vojne, da je dobro, da se te namere zvedo. Če bi se to zgodilo, bodo voditelji postavljeni pred zid in ustreljeni.

MITILENEU O MALI ANTANTI.

Bukarešt, 16. febr. Zunanji minister Mitileneu je dal posebnemu dopisniku »Corriere della Sera« izjavo o romunski zunanji politiki in Mali antanti. Rekel je, da vodi Romunija politiko miru in reda. Enako politiko vodi tudi Mala antanta, katere glavni namen je ohraniti status quo, kakor je določen v pogodbah. Vse vesti o izredni konferenci Male antante so brez podlage. — Glede italijanske politike na Balkanu je Mitileneu rekel, da je v polnem skladu s politiko vseh držav Male antante; nesporazum z Jugoslavijo je brez podlage. — Glede obnove odnosov med Rusijo in Jugoslavijo je Mitileneu mnenja, da v sedanjem trenutku ni lahko mogoče.

MIGLIOLI PROTI MUSSOLINIJEVI POLITIKI NA BALKANU.

Bruselj, 16. febr. Bivši italijanski poslanec poplarske stranke Miglioli, ki je zbežal v inozemstvo, je govoril na kongresu podjarmljenih kolonijalnih narodov. Ozgibal je posebno Churchillovo in Mussolinijevo politiko v Albaniji.

SMRT ANGELIKE BALABANOVE.

Leninograd, 16. febr. Znana ruska revolucionarka Angelika Balabanova je umrla v starosti 84 let.

Balabanova se je udeležila 1. 1871. ustaje komune v Parizu in delovala nato po raznih evropskih državah, najdalje v Italiji. Bila je nato zastopnica italijanske socialne demokracije v mednarodnem socialističnem uradu v Švici; pred oktobrsko revolucijo 1. 1917. je prestopila k boljševikom.

»NEUE FREIE PRESSE« PRIDE V DRUGE ROKE?

Dunaj, 16. februarja. Poučeni krogi trdijo, da se pogaja berlinska založniška tvrdka Mosse, ki izdaja »Berliner Tageblatt«, za nakup »Neue Freie Presse«. Pogajanja da so že zelo napredovala.

ga postavimo danes ali jutri. Naglica je tu še posebno škodljiva. Njen rezultat je bil popolnoma zgrešeni in neuspeli prvi natečaj. Ta izkušnja naj izmori odbor. Zato predvsem: ne prehiteti se!

Ugotoviti moram tu dejstvo, ki bi se zdelo morda čudno, da ni — pri nas vsaj — tako vsakdanje. Če bi šlo za postavitev nove električne centrale ali za osuševanje barja, bi se razumelo samo ob sebi, da odločujejo v vseh strokovnih vprašanjih samo in izključno strokovnjaki. Drugače je seveda v umetnostnih stvarih, kjer se vsako smatra poklicanega, da odloča o najvažnejših problemih. Če kje, je v umetnosti upravičena diktatura. Toda to mora biti diktatura najboljših, katerim se laiki v umetnostnih vprašanjih morajo brezpogojno ukloniti. Njihova delavnost je absolutno omejena na druga, za dosego končnega cilja nič manj važna polja (n. pr. finančno in organizacijsko). Potem bo šlo vse po volji in umetnosti v prid.

K sklepu še to-le: razpisovanje natečajev za umotvorne take važnosti, kot je javen spomenik, redko kdaj nudi zaželjene uspehe. Najboljši umetniki se konkurence običajno ne udeležujejo. Tega se je treba bati tudi v tem slučaju. Natečaji rode navadno polovičarske rezultate in kompromise, velika dela pa nastanejo le v neoviranem razmahu genijalnih tvorcev. Take umetnike, kiparje in arhitekte, ki so svojo veličino tudi pred forumom tujega sveta blesteče dokazali, imamo. Zakaj torej še natečaji? Zakaj se ne bi tako važno delo naravnost poverilo enemu izmed njih? Mislim, da bi tako zaupanje obrodilo najlepši sad: spomenik, ki bi bil zares popoln umotvor.

Kaj se godi doma

Shod tobačnega delavstva.

Za snoči zvečer ob pol šestih je sklical skupni odbor obeh strokovnih organizacij javen shod tobačnega delavstva v veliko dvorano »Mestnega doma« v Ljubljani. Na shodu naj bi podala deputacija tob. delavstva, ki se je mudila dne 11. in 12. t. m. pri uradni monopolov v Belgradu, poročila o svojem poslu.

Shodu je predsedoval tov. Bezljaj, ki je tudi prvi poročal. Za njim je podal poročilo tov. Bučar, kot tretji pa tov. France Žužek. Deputacija je vodil poslanec France Kremžar, v njej pa so bili: Bezljaj za kršč. socialiste, Bučar za socialne demokrate, Golmajer za osrednje tajništvo delavskih zbornic ter Žužek kot delegat ljubljanske delavske zbornice, specialno pa še za tobačne upokojence. Ako reasumiramo vsa poročila, je položaj tobačnega delavstva sledeči:

1. Sedanji finančni minister Marković je obljubil tako poslancu Kremžarju kot Smodu, da se hoče takoj pobrigati za vprašanje pravnikov. Sedaj ga je zadrževal proračun in proračunski ekspozice. — Ako bo ta obljuba obveljala, bo stopil v veljavo začasni pravilnik za upokojence, odnosno provizioniste. Ta pravilnik bo pokojnine v celi državi samo izenačil. Najvišja pokojnina bi prišla na 270 Din mesečno. Od tega pravilnika slovenski upokojenci ne bodo imeli nobene koristi, kvečjemu nekatere izgube.

2. Pravilnik za izenačenje plač, ki leži pri finančnem ministrstvu že od marca meseca lanskega leta, bi glasom te obljube istotako imel stopiti v veljavo v doglednem času. Kak bo učinek tega pravilnika, ni mogoče reči, ker se do sedaj o njem niso mogle izreči ne delavske zbornice, ne delavske strokovne organizacije.

3. Šele, ko bo uveljavljen pravilnik za enotne plače delavstva vseh tobačnih tovarn, bo uprava monopolov izdelala enoten pravilnik za upokojence in upokojenke. Šele po tem pravilniku bi upokojenci prišli do neke pokojnine, po kateri bi se dalo izhajati.

4. Radi redukcij v ljubljanski tovarni je načelnik napravil na upravo takoj poročilo v smislu, da naj se iste ustavijo sredi najhujše zime in za čas, da se uveljavi definitivni pravilnik za upokojence. V naši tovarni je namreč precej starih delavcev, ki bi radi šli v pokoj, ako bi bila pokojnina dovolj visoka.

5. Glede zaposlitve Bolgarov so bili baže meročajni zunanepolitični oziri. Tu bo morala govoriti slovenska Delavska zbornica.

Ako bi bilo delavstvo v ostali državi organizirano vsaj tako kot naše, bi se dalo govoriti drugače. Ljubljana bo morala na jug.

Moč ljubezni.

V Gornjem Lakošu pri D. Lendavi se je v začetku februarja odigral romantičen dogodek kot posledica trme staršev, ki niso hoteli privoliti v zakon dveh ljubečih se sre. Med Stefanom Davidom in Mariško Kopinjevo je že dalj časa vladalo ljubezensko razmerje, ki naj bi se potrdilo z nerazrešljivo vezjo zakona. A ni šlo tako lahko, kakor sta si mlada stvar slikala. Fant je sin bogatih staršev, deklica pa revno in tako se je obnovil slučaj, ki se toliko in tolikokrat ponavlja in obnavlja v zgodovini človeštva in ki je razdelil toliko zakonske sreče, da je zmagal pohlep po bogastvu, ne pa ožir na srečo mladih. Nekega dne je fant zopet stopil pred starše in prosil, da dovolijo zakonsko zvezo z ljubljeno izvoljenko. Starši so dovoljenje odrekli, češ, da je deklica za njihovo hišo preravno. Fant radi te odločitve ni našel mira in je sklenil dom zapustiti. Sklep je tudi izvršil. Ni pa pobegnil le on, marveč tudi deklica. Kar sta imela obleke, sta pobrala skupaj in noč ju je vzela, ne da bi kdo vedel o tem. Kam da sta se obrnila, ni znano. Sklepati pa se da, da nista šla v svet v negotovo. Doznava se namreč, da je fant že dalj časa iskal potom pisem na vse strani kako službo. Mogoče je službo kje dobil in se je podal tja s svojo zvesto izvoljenko. Dogodek je na vsak način pretresljiv in tudi obžalovanja vreden. — Bog ve, kdaj pride čas, da se starši tako pogledajo v duha božjih postav in čut svojih dolžnosti, da bodo znali žrtvovati pohlep po mamoni sreči svojih otrok. Zakonska sreča je vendar več vredna, ko kupi denarja!

Mešano avstrijsko-italijansko izorno mednarodno sodišče.

V Rimu se vrti v zadnjem času več zanimivih obravnjav, pri katerih tožijo nekatere večje tvrdke avstrijske države radi odškodninskih zahtev za razne vojaške dobave in pa radi raznih sekvestrov, ki so bili takrat izvršeni nad imovino bivših avstrijskih državljanov. Kot tožitelja napram avstrijski državi nastopata tudi bivši ljubljanski veletrgovci z vinom Cassio, ki je za časa preobrata pobegnil v Italijo in pa trgovci in lekarnar Serravallo. Gre za tirjatve v znesku več sto tisoč zlatih frankov. Temu mednarodnemu senatu, ki je bil zadnja dva dneva tudi v Ljubljani, predseduje neki višji švicarski sodni funkcionar, kateremu so dodeljeni kot prisodniki Belgijci, Francozi, Italijani in Nemci. V Ljubljano je prišlo to izorno sodišče samo v svrhu zaslišanja več priča našincev, da jim ni bilo treba potovati k zaslišanju v Rim in pa da si ogleda senat na licu mesta obratovanje omenjenih tožiteljev in presodi njih takratni obseg in delokrog in dobavne možnosti. Zaslišanje priče se je vršilo dva dni v razpravnih dvorani št. 79 na dež. sodišču in sicer v italijanskem jeziku. Kot tolmač za naše slovenske priče, ki ne

razumejo, ali ki niso hotele odgovarjati italijanski, je bil pridelen temu mednarodnemu sodišču dvorni svetnik g. Gabrijelečič. — Mešano sodišče je završilo včeraj svoj posel in se vrne danes zopet k glavnemu zasedanju v Rim.

Ljubljanska porota.

Pomladansko zasedanje porotnega senata pri deželnem sodišču ljubljanskem se odprlo v ponedeljek dne 21. febr. — Dosedaj je razpisanih za to zasedanje sedem slučajev. V tem zasedanju se bo vršila tudi obravnava proti mesarskemu pomočniku Branislavu Pintarju, ki je, kot smo že svoječasnno obširno poročali, ubil s sekirno in oropal v Rožni ulici ljubljanskega sejmarja Karla Primožiča in katerega je aretiral pol. uradnik Zadelca na Sušaku. Pintar je dejanje priznal, kakšne okoliščine pa bo navedel v svojo obrambo, je še tajno. Senatu bo predsedoval sod. svet. Janša, zagovarjal pa ga bo dr. Zupanc. Dalje pridejo na vrsto še trije slučajji: V ponedeljek 21. febr. se vršita dve obravnavi in sicer proti Ivanu Mandlju in Francetu Klausu. Oba sta tožena radi tatvine po § 171. Senatu bo predsedoval preds. dež. sodišča Rekar, zagovarjala pa bosta obtožena odvetnika dr. Stanovnik in dr. Jelenc. V torek dne 22. febr. se vrši obravnava proti Ivanu Svetini radi hudodelstva uboja po § 140. Pred. viš. sod. svet. dr. Keršič, zagovornik dr. Šubič. Obravnava bo trajala cel dan. — V sredo 23. febr. se vršita zopet dve obravnavi in sicer prva proti Matevžu Lederer, radi hudodelstva umora po § 134 in pa proti Josipu Lebeničniku radi hudodelstva uboja po § 140. Senatu bo predsedoval viš. sod. svet. Mladič. — V petek, dne 25. febr. pa se vrši že uvodoma omenjena obravnava proti Branislavu Pintarju. Končno pride še na vrsto skrajno nevarna tat in vlomilec Franc Klemen, ki ima na vesti celo vrsto predrznih vlovov in tatvin po Gorenjskem in posebno v ljubljanski okolici, kjer so ga po dolgem preganjanju tudi prijeli.

Mrtvega je našel.

Od Velike Nedelje poročajo: V torek, 15. t. m. ob 8. uri zjutraj je našel viničar Janez Rajh v Trgovškem klancu pod Drakšlom mrtvega moža, v katerem je spoznal 76letnega previlkarja Antona Zinka iz Seneškega vrha št. 34. Pri njem se je našlo 80 Din denarja. Ležal je na obrazu; na trupu ni nobene rane. Najbrž je obnemogel na potu, padel, obležal in zmrznil. Domov ga ni bilo od petka.

Smrtna žrtev neprevidnega ravnanja z orožjem.

V Rogrži pri Mariboru ima znana mariborska tvrdka Scherbaum posestva in gozdove. V torek ob 6 zvečer se je vrnil iz pregledovanja Scherbaumov logar in odložil puško v kot, ne da bi vzel iz nje patrono. V eni cevi je imel patrono, ki mu je že dvakrat odrekla Puško je zagledal 20 letni delavec, jo vzel, se igral z njo, stopil pred hišo, iz koje prvega nadstropja je gledala skozi okno hčerka rogrške gostilničarke Helena Cerer. Fant je v neprevidnosti in nepremišljenosti dvignil puško, pomeril proti Heleni in ona patrona, ki je bila odrekla že dvakrat, se je sprožila in uboga deklica je dobila cel naboj v glavo. Malo živo je naložil mariborski rešilni avto, da bi jo prepeljal v bolnico. Med vožnjo in sicer že na Teznu, je reva izdihnila in mesto v bolnico jo je rešilni oddelk oddal pogrebemu zavodu. Zadevo z neprevidnim ravnanjem z orožjem preiskujeta žandarmerija in državno pravdnštvo.

Zločinec oddan v umobolnico.

V našem listu smo že poročali o izpovedi zločinca Polaka iz Lahovec pri sv. Tomažu pri Ormožu. Polaka so prepeljali v jetnišnico mariborskega okrožnega sodišča, kjer je priznal, da je ubil lansko leto svojo ženo. Izpovedal je, da je on podtakal ogenj pri požarih v letih 1924. in 1925. v okolici Ljutomeru in po Murskem polju. Polak je priznal, da je on kriv nepojasnjenega umora pri Sv. Jurju v Slov. goricah. Polak se je delal v zaporih blaznega in počenjal taka dejanja, da so začeli pazniki resno sumiti, da menda res ni pri pameti. Poklicani mestni zdravnik je odredil, da se prepelje zločinec v ljubljansko umobolnico, kjer naj doženejo, ali je odgovoren za svoja zločinska dejanja ali ne.

FRANCOSKO-NEMSKA TRGOVINSKA POGAJANJA.

v Berlin, 16. febr. (Izv.) Listi poročajo, da je francosko-nemški provizorij podaljšan zopet za tri mesece. Francija ima pravico, da v odpovednem roku 10 dni to pogodbo odpove. Nemška delegacija za trgovinska pogajanja bo dne 20. februarja odpotovala v Pariz.

FRANCOSKO-ŠPANSKA POGAJANJA ZA TANGER.

v Pariz, 16. febr. (Izv.) Španija je izročila včeraj na Quai d'Orsay ravnatelju Beaumarcheyu noto v kateri zahteva, naj se tangerski kontrolni odbor, ki ga sestavljajo Francija, Španija, Belgija, Anglija, Združene države, Italija, Holandija in Portugalska, ukine. Ustava mednar. zakonodajne skupščine naj se spremeni in uprava poveri mestnemu zastopstvu. Mednarodna zona naj se spremeni tako, da bo Španija dobila mesto Tanger in luko. Reorganizira naj se tudi orožniška služba.

Dnevne novice

★ Seja vodstva SLS bo v nedeljo, 20. t. m. v Celju ob pol 11. uri Gospode, ki ne bi pomotoma dobili vabila, prosimo, naj se vso udeležijo in ogleda tamkaj pri predsedstvu. Obenem opozarjamo, da bo ob 10 v opatijski župni cerkvi v Celju sv. maša.

★ Župane in občinske funkcionarje povpno opozarjamo, naj gotovo črtajo pri uradnem popravljanju one, ki ne spadajo več v imenike. Pri vsakih volitvah so večje številke upravičencev v nekaterih imenikih kakor pa je v resnici upravičencev. Ker bo letos najbrž več volitev, bo mnogo dela prihranjenega, če županstva svoje uradno popravljanje točno po dolžnostih izvrše.

★ Za dekanjskega upravitelja dekanije Konjice je imenovan č. g. Karba Matija, duh. svetnik in župnik v Zrečah.

★ Poročila sta se v Cirkoveh na Dravskem polju posestnik Jožef Beranič iz Cirkove in gna Julka Kmetec iz Pongere pri Pragerskem. Bilo srečno!

★ Spremembe pri socialističnem tisku. Ker se je g. lastnik »Naprejek« g. Bernot sprl s tiskarno »Merkur«, ki mu je dosedaj tiskala časopis in ni mogel dobiti nikjer tiskarne, ki bi to prevzela, se je pričel tiskati »Naprejek« v lastni tiskarni nekje v Trnovem. Kot odgovorna za izdajatelja, tiskarno in uredništvo je podpisana Iza Prijatelj. Obse glisa se je ob tej spremembi znatno skrajšal. — Izhajati je prenehalo »Delo«, glasilo Stukelj-Sedejeve skupine. Škode ne bo radi tega nikake, ker je bil list ravno tako brezpomemben, kakor skupina sama, ki ga je izdajala. — Z druge strani se čuje da nameravata glasilo desničarskih socialistov »Delavska politika« in levičarska »Enotnost« prenehati izhajati, mesto njih pa bi izhajal obnovljen »Rdeči Prapor«. Iz tega načrta pa najbrže ne bo nič, ker se mu levičarji precej upirajo.

★ Nov španski konzul v Belgradu. Španska vlada je imenovala za svojega častnega podkonzula v Belgradu J. H. Gratarolla, ki mu je naša vlada izdala eksekvatur.

★ Onim, ki nameravajo v Kanado. Prejeli smo in objavljamo: V Winnipegu, v centralni Kanadi, se nahaja od lanskega leta naša podporna organizacija, nas Jugoslovancev, največ Hrvatov in Slovencev. Naša organizacija je popolnoma socijalnega značaja in ima namen da osigura naše rojake za slučaj bolezni. Ker bo tudi letos, kakor prejšnja leta gotovo prišlo več naših rojakov na delo v Kanado, je pripravljena naša organizacija iti našim izseljencem v vsakem oziru na roko. Vsak naš rojak se svobodno obrne na nas ustmeno ali pismeno za vsakršne informacije in za svet glede zasluzka in vseh razmer v Kanadi. Vzeti smo si za dolžnost, da naše rojake opozorimo in svetujemo, da ne nasedajo raznim agentom. Pristop v našo organizacijo je našim rojakom zmeraj odprt. Zavarovanje za slučaj bolezni je za vsakega tukaj v tujini neobhodno potrebno. Omenimo še sledeče: Winnipeg je središče za izseljenišvo in kolonizacijo v Kanadi, in večinoma vsi vseljeniki dopotujejo v Winnipeg. — Prva kanadsko-hrvatska podporna organizacija, Winnipeg, Man. 113 Lusted Ave, Canada.

★ Vinska razstava in sejem v Ljutomeru. V »Jutru« z dne 6. t. m. je nekdo v članku »Vinska borza v Mariboru in drugod« trdil, da je vinski sejem v Ljutomeru v »klerikalnih« rokah. Ugotoviti moramo takoj, da to ni res. Razstavni odbor tvorijo zastopniki ljutomerske občine, Kmetijske podružnice, Vinarske zadruge in Sadjarske podružnice, torej izključno gospodarskih korporacij, ki so se sporazumele brez vsakega strankarstva za skupno gospodarsko delo, koristno vsem tukajšnjim vinogradnikom brez ozira na strankarsko pripadnost. Dalje moramo ugotoviti, da se je vršil v Središču vinski sejem pod imenom »Ljutomerčan« in ne »Središčan«. Ravno dejstvo, da se na drugih sejnih ponašajo z »Ljutomerčanom« je privedlo vinogradnike Ljutomerskega vinarskega okoliša do prepričanja, da morajo v Ljutomeru, v svojem gospodarskem središču, razstaviti svoje priznane dobro vino ter pokazati interesom, kje raste in kakšen je pravi »Ljutomerčan«. Na oblastni razstavi v Ptuj so priznali Ljutomerčanu drugo ceno. Ugotoviti je treba, kar je razvidno tudi iz sejnjskega seznama, da se je te razstave udeležilo le nekoliko manjših vinogradnikov iz Ljutomerskega okoliša, ki pač ne morejo predstavljati vsega okoliša, kakor se bo to zgodilo na vinski razstavi v Ljutomeru dne 3. in 4. marca. Razstave in sejma se udeležijo tudi vinogradniki iz gornjeradganskega okoliša. Za njih priznane dobre pridelke je določen poseben oddelek.

★ Vlom v Hrastniku. V nedeljo je bilo vlomljeno v barako trgovce Jere Kočvarjeve v Hrastniku. Neznani vlomilec je odnesel nekaj sukna in blaga za obleke, šifona, čepic, nogavice in drugih galanterijskih predmetov. Kočvarjeva trpi 6350 Din škode.

★ Namesto venca na krsto pokojnemu članu in večletnemu odborniku g. Adalfu Perišiču, fotografu v Celju, je darovala Pokrajinska zadruga fotografov za Slovenijo v Ljubljani 150 Din Podpornemu društvu slepih, Wolfova ulica 12, zakar se najtopleje zahvaljuje — odbor.

★ Hripa v Novem Sadu. Tekom zadnjih dni se je epidemija hripe silno razpasla. Pri-

javljenih je bilo 200 novih slučajev, veliko bolnikov pa sploh ni prijavljenih. Vse ljudske in srednje šole so zaprte zaenkrat do 20. februarja.

★ Nova brezžična oddajna postaja. V bližini Zagreba na Veliki Gorici bodo v kratkem zgradili novo brezžično oddajno postajo z jakostjo 10 KW. Aparati so bili naročeni iz Nemčije.

★ Neuspešen boj proti podganam. Pred nekaj dnevi so poročali časopisi, da je Dunaj napovedal boj številnim podganam. S sredstvom, ki so je imeli na razpolago, je pa zaželjeni uspeh popolnoma izostal. Tudi v naših mestih in trgih bi bil češče potreben tak boj, a pri nas bi ga lažje izvajali, ker imamo v državi podjetje »Ratol« (Zagreb, Bie-nička e. 21), ki je pred oblastmi in zasebniki dokazalo, da je povsem kos svoji nalogi. Izdelek tvrdke »Ratol« se dobiva v steklenicah; ondi se dobiva tudi »Gamadin« proti kuhinjskemu mrčesu, in »Stenol« proti stenicam.

★ Pri prehladu, nahodu, vnetju v grlu, živčnih boleznih, trganju po udih je dobro, če se s pol kozarcem naravne »Franz-Josef«-grenčice poskrbimo za vsakdanje izpraznenje prebavil. Po sodbi vseučiliških klinik se »Franz-Josef«-voda odlikuje pri povoljni uporabi po sigurnem delovanju. Dobiva se v lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

★ ITO — zobna pasta najboljša.

★ Vaša dobra znanaka iz predvojnih časov je ržena kava. Danes jo dobite v vsaki trgovini. Zika ji je ime.

★ Ribiške priprave, orožje in streljivo, lovske potrebščine ter vsa popravila pri puškarju F. K. Kaiser, Ljubljana.

Ljubljana

○ »Ljubljana« ima danes zvečer ob 8 skupno pevsko vajo. Radi predstoječega nastopa udeležba strogo obvezna. — Pevovodja.

○ Najzanimivejša tajnost vsega življenja je dedovanje. Ze od nekdaj so se bavili najgloblji misleci-opazovalci prirode s tem dejstvom. Odkar pa je Gregorij Mendel odkril osnovne zakone dedovanja je nastala že cela teorija o mendelizmu. O tem predmetu predava jutri zvečer ob osmih v Ljudskem domu dr. Breclj. Brezdvoma bo slehernega meščana zanimalo rasno križanje živali in rastlin, zlasti ker bodo predavanje osvetljevale sklopične slike. Zato vabimo p. t. meščanske in delavske kroge, da se XI. prosvetnega večera v obilnem številu udeležijo.

○ Belgrajsko akademsko društvo »Obilje« pride prihodnji teden s celim svojim pevskim zborom v Ljubljano ter priredi v petek, dne 25. februarja t. l. ob 20. uri zvečer v Unionski dvorani vokalni koncert, katerega izvaja Obiljeve moški in mešani zbor, broječ točno 100 pevcev samih akademikov. Od teh je 53 sopranov in altov ter 47 tenorjev in basov. Zbor dirigira Ljubljancem dobro znani kapelnik g. Lovro Matačič. Predprodaja vstopnic za ta koncert se vrši v Matični knjižnici. Cene običajne koncertne.

○ Francosko predavanje. V petek, 18. t. m. ob 8 zvečer bo predaval na univerzi g. prof. Warnier o temi »Les églises de France« (s sklopičnimi slikami). Vabljeni vsi prijatelji francoske kulture.

○ Novo imenovani docent juridične fakultete v Ljubljani, gospod dr. Albin Ogris bo imel v petek, dne 18. t. m. ob 18. uri v zborniški dvorani univerze svoje nastopno predavanje o »rentabilitetni statistiki delniških družb v Sloveniji v letih 1919-1925«.

○ Društveni sestanek »Svete vojske« in dramatičnega odseka se vrši skupno danes zvečer ob 8. uri v glasbeni sobi moškega učiteljskega. Na dnevnem redu so sledeči referati: 1. Naša doba; akademik V. Seibitz. 2. Umetnost in alkoholizem, M. Kunčič. 3. Zakaj nam je potreben dramatični odsek? Mario. — Vabljeni vsi člani in članice ter prijatelji terznostnega pokreta.

○ Prve oznanjevalke spomladi pridejo v nedeljo v Ljubljano. Nastopijo z že zelenimi vejicami. Kdor jih hoče videti, naj gre ob pol štiri v Ljudski dom.

○ K članku o Ljubljanskem pogorelem gledišču pred 40 leti dostavljamo še: Med možmi, ki so bili pred 40 leti zaposleni pri nemških glediščih, je bil tudi kapelnik dr. Cerin. In sicer je bil takrat angažiran v orkestru kot goslač. Vsi instrumenti tedanjega orkestra so ostali po predstavi »Fatinice« v gledišču in so zgoreli, edino kapelnik Cerin je svoje gosli odnesel domov in so mu tako ostale rešene. Hranj jih kot dragocen spomin na svoj prvi angažma, v katerem je imel 15 goldinarjev mesečne plače.

○ Predavanje v »Pravniku«. Dne 11. t. m. je bilo v društvu »Pravnik« prvo predavanje o načrtu novega avtorskega zakona. Predavatelj univ. profesor g. dr. Stanko Lapajne je razložil sistematično zakonskega osnutka in obširno razpravljao o subjektivnih in objektivnih po novem avtorskem pravu. Za svoja temeljita izvajanja je žel zasluzeno pohvalo. Nadaljevanje tega predavanja bo v petek, dne 18. t. m. ob 18. uri popoldne na sodišču v Ljubljani, soba štev. 70. Predaval bo zopet univ. profesor g. dr. Stanko Lapajne, in sicer o vsebini avtorskih pravic (na delih književnosti, oblikovne umetnosti, fotografijah itd.).

Na predavanje vabi odbor vse, ki se za to zanimajo, zlasti člane.

○ Na naslov mestnega magistrata. Ob rimskem zidu na Mirju se je namestilo lani nekaj klopi, ki so šetalcem zelo v korist. Zlasti ob solnčnih dnevih se zbira na tem prostoru mnogo občinstva z otroci, ki se tamkaj igrajo. To igranje pa je za otroke zelo nevarno, ker se zid, na katerem opravlja svoje delo zob časa, neprestano ruši. Ker so skale, ki padajo na zemljo s precejšnje višine, težke, obstoja velika nevarnost, da kakoga otroka podsuje, predno pa se taka nesreča zgodi, prosimo p. n. magistrat nujno, da ukrene potrebno še v pravem času. — Prebivalci z Mirja.

○ Tedenski zdravstveni izkaz. Mestni fizikat objavlja, da je bilo med 8. in 14. t. m. rojenih v Ljubljani 19 moških in 12 žensk; umrlo je v tem času 22 oseb (13 moških in 9 žensk). Smrtne vzroke so bili sledeči: 1. slučaj davice, 2. slučaj jetike, 2. slučaj drugih nalezljivih bolezni, 2. slučaj bolezni na srcu, 1. slučaj pljučnice, vsled prirojene slabosti 2. starosti 3. samomur 1. druge bolezni 7. Naznanjene so bile sledeče nalezljive bolezni: ošpice 1. davica 1. dušljivi kašelj 1.

○ Karamboli. Mlada kolesarica, delavka iz Hrušice, se je zadela na voglu Dalmatinove in Mikošičeve ulice v avto tvrdke Schmidt Pred škofijo. Kolo se je pri karambolu precej poškodovalo, kolesarica pa je k sreči ostala nepoškodovana. Dasi je karambol nastal očitno po njeni krivdi, je šofer K. vseeno pripravljen nadomestiti škodo. — Radi zmuzlih tal trpi najbolj vprezna živina. Prav pogosti so slučaj, da pade konj na tla in kar je najbolj mučno največkrat na prometnih točkah. Tako je padel včeraj pred pošto neki konj na tla, nakaš ga dvigali skoraj celo uro.

○ Namočena polenovka pri Fran Kham.

Svetovna marka: Cendré de rose
Rouge mandarine
Bourjois — Paris

Maribor

○ Ustroj in delovanje človeških organov, to bo snov predavanja Prosvetne zveze danes zvečer ob 8 v Zadržno-gospodarski banki. Priporočamo, da se predavanja, ki ga bo imel zdravnik, udeležijo čim več ljudi, ker je ne-le zaradi izobrazbe, pač pa predvsem zaradi zdravja potrebno, da poznamo ustroj in delovanje svojih organov.

○ Neresno poročanje »Jutra«. Mariborčane smo že ponovno opozorili, da so mariborska poročila »Jutra« navadno vsa zmešana in nepravilna ter ne odgovarjajo vedno resnici. Dopisnik »Jutra« sliši včasih o kaki stvari nekaj zvoniti, točne informacije pa ne dobi, zato pa sam po svoji domišljiji zadevo opiše, ne menec se za to, ali je resnica ali ne. Tako je izpodletelo »Jutru« tudi pri Girstmayerjevih hišah. Zadnje nedeljo dne 13. t. m. v št. 38. je imelo »Jutro« med mariborskimi novicami o Girstmayerjevih hišah sledeče neresnično poročilo: V Mariboru ima hišni posestnik Girstmayer iz Grada, ki pa je pod kuratelo izredno velik kompleks večnadstropnih hiš na Aleksandrovi cesti, v Slovenski ulici in drugod z nebroj trgovskimi lokali in stanovanji. Po prevratu upravlja te hiše po nalogu mariborskega okrajnega sodišča odvetnik dr. Orosel. Te dni pa se je preselil v Maribor solastnik teh hiš dr. Pol in prevzel sam njih upravo. En kompleks teh hiš nasproti kolodvoru, kjer je bilo včasih sodišče in davkarija, je ponudil dr. Pol v nakup občini. — »Jutro« torej izrecno trdi: 1. da je Girstmayer v Gradu pod kuratelo; 2. da je solastnik teh hiš dr. Pohl ponudil mariborski občini v nakup kompleks hiš nasproti kolodvoru, kjer je bilo včasih sodišče in davkarija. To neresnično »Jutrovo« poročilo smo mi v številki 36. z dne 15. t. m. popravili, kjer smo ugotovili: 1. da g. Girstmayer ni pod kuratelo temveč že več let v večnosti; 2. da dr. Pohl ni ponudil mestni občini v nakup hišnega kompleksa nasproti kolodvoru, pač pa hišo v Slovenski ulici 2 in to po svojem pooblaščenju g. A. Paternoliju. To je gola resnica in nič drugega.

Ker je torej »Jutro« v svoji 38. številki o zadevi Girstmayerjevih hiš pisalo golo neresnico zato se je g. dr. Pohl oglašil v mariborski redakciji »Jutra« kakor se je oglašil tudi v redakciji »Marburger Zeitung« ker je zadnja tudi nasleda »Jutra« ter zadnji pondeljek prinesla napačno »Jutrovo« poročilo. »Marburger Zeitung« je v svoji današnji številki lojalno popravila svoje prvo napačno poročilo, češ, da dr. Pohl občini nikdar ni ponudil v nakup svojega hišnega kompleksa nasproti kolodvoru, kar smo trdili tudi mi, in kar je tudi resnica. »Jutro« pa je v tej zadevi prineslo zopet sledeče popolnoma zlagano poročilo: »V naši redakciji se je zgledil upravitelj (Op. ur.: je slučajno lastnik) Girstmayerjevih posestev g. dr. Pohl in izjavil, da ni nikdar ponudil Girstmayerjevih hiš občini v nakup za dva milijona dinarjev in je torej tozadevno poročilo »Slovenca« izmišljeno. — Konstatiramo: 1. Ker je »Marb. Zeit.« prinesla po »Jutro« krivo poročilo, se je zgledil dr. Pohl v njenem uredništvu, in »Marb. Zeit.« je poročilo popravila; 2. ker je dr. Pohl obiskal tudi redakcijo »Jutra«, je to dokaz, da se je tam oglašil zato, da »Jutro« popravi svoje krivo poročilo, kakor je storila »Marb. Zeit.«; 3. v našem uredništvu v Mariboru se dr. Pohl ni zgledil, ker zato ni imel nobenega povoda, ker smo mi poročali golo resnico. Navadno

faloštvo pa je »Jutrovo« trditve, da se je dr. Pohl oglašil v »Jutrovem« uredništvu ter tam izjavil, da je poročilo »Slovenca« izmišljeno. Da pa »Jutro« »dobro« informirani poročevalec ne bo dalje lagal v tej zadevi, mu priporočamo, da poprosi pri magistratu za informacije glede Girstmayerjeve hiše v Slovenski ulici 2, kjer bo izvedel, da je g. A. Paternolli kot pooblaščenec dr. Pohla dne 27. novembra 1926 res ponudil občini dr. Pohlovo hišo v Slovenski ulici št. 2 mestni občini v nakup za dva milijona dinarjev. To zadevo smo morali natančneje opisati, da Mariborčanom pokažemo s kako napačnimi, neresničnimi in zlobnimi poročili »Jutro« krmi svoje čitatelje. Pošten človek pač lažnjivega »Jutra« ne more več vzeti v roke!

○ Sram jih je divjaškega početja lastnih otrok. »Jutro« je prineslo popolnoma zlagano in zavito poročilo o napadu Orjuna na St. Lovrenca. »Jutrovo« bratec »Tabor« pa se je vzdrlj vsakega poročila o tem divjaškem dogodku in s tem priznal, da ga je sram početja lastnih otrok.

○ O orjunaškem napadu v St. Lovrenu se nismo ničesar izmišlili kot trdi »Jutro«, saj sta vendar dva Orjunaša zaprta. Sicer pa se o celi zadevi vrši preiskava, ki bo še bolj dokazala krivdo Orjunašev, kot smo to prvotno povdarjali.

○ Skandal! »Jutro« pravi, da je škandal, ker je nekdo napisal »Marburg« mesto Maribor. Pa je to res škandal in še ta povrh, da isti demokratje izdajajo list »Marburger-zeitung« namesto »Mariborzeitung«!

○ Zamenjajte papirje nemških posojil: Tako objavlja »Tabor« notico, da je čas za to od 15. t. m. do 30. junija 1927 in da se more to izvršiti izključno le pri Slavenski banki in njenih podružnicah. Pa se menda vendar ne norčuje?

○ Proslava stoletnice Pestalozzijeve smrti. Pedagoško-didaktični krožek v Mariboru priredi v četrtek, dne 17. februarja t. l. ob 20. uri v telovadnici drž. ženskega učiteljskega (Zrinjskega trg) spominski večer v proslavo stoletnice Pestalozzijeve smrti. Spored: 1. Dr. Fr. Zgeč: Pestalozzijev pomen za moderno vzgojo; 2. recitacije; 3. Pestalozzijski Slavnostna pesem. Izvajajo gojenke drž. ženskega učiteljskega v Mariboru. Vstopnine ni.

○ Smrtne slučaj v Mariboru. V Mariboru je umrla 82 let stara Kirchmayer Viljemina in se bo vršil njen pogreb v četrtek ob pol 5. uri popoldne. Starost 82 let je dosegla Marija Ferencič, vdova po zasebnem uradniku, ki bo tudi pokopana ob istem času kakor njena soročnica Viljemina. V četrtek ob pol dveh popoldne bo pokopan 63 letni tesar Rudolf Majhenič.

Laško

Poročil se je v ponedeljek g. Martin Rebov, sin uglebnega župana v Teharjih z gđ. Franco Cencelj, hčerko uglebnega posestnika iz Tremetja št. 16. Bilo srečno!

Divji prašiči padajo v Jurkloštru kot listje s dreve. Saj je v soboto ustrelil jurist g. Vladko Snit 90 kg težkega merjasa, v nedeljo pa grašiški uslužbenec zopet drugega isto teža. Pa jih je še mnogo. Kdor je korajžen, naj poskusi svojo srečo!

Sprememba posesti. Znano Stegenškovo hišo iz Tevč št. 31. je kupil g. Jožef Aškerc, kmet iz Leskovec št. 12. Tukaj je bil doma nekdaj znani in že umrli zgodovinar in pisatelj g. dr. Avguštin Stegenšek.

Mežiška dolina

Guštanj. V soboto dne 12. svečana ob 14 so se oglašili zvonovi podružnice sv. Antona in farne cerkve sv. Ilje, nato pa topilj v pozdrav iz Prévall prihajajočemu novemu župniku g. Josipu Reharju. Na glavnem trgu pred magistratom so ga pričakovali pešantji provizor g. Mirko Struc, župan g. Gregor Sipan pot zastopnik patronata, župan občine Tolsti vrh g. Dominik Kotnik, cerkevna kijačar farne cerkve g. Luka Kotnik in I. Kričič, ključarja podružnice g. Jožef Gustenčnik in Valentin Pov, prednica Materinske družbe gospa Jevšnikar, prednica Marijine družbe gđ. Terezija Kotnik ter godba jeklarniškega delavstva. Iz avta izstopilega so ga imenovani prisrčno pozdravili. Prispel je v spremstvu č. g. duh. in konzist. svetnika, dekana Mateja Riepla ter braslovškega dekana in prevajalskega kaplana. Drugi dan v nedeljo 13. februarja, je bilo svečano ustoličenje, katero je izvršil g. dekan Matej Riepl v navzočnosti 10 duhovnikov. Videli smo vse sosedne gospode: g. Franca Meško iz Sel, g. Serajnik iz Kotelj, g. Heribek iz Mežice, g. Rožman iz Črneč in še druge. Po končanem inštalacijskem obredu nam je podal gosp. inštalator življenjepisa našega g. župnika. Farani Vam, g. župnik, kličejo iz dna srca: »Dobrodošli!« Prepričani smo, da nam boste zvest in dober pastir ter vodnik na potu življenja.

Ustanovitev pripravljalnega odbora za mle-karske zadruge pozdravljamo. Kmetje ne morejo sami spraviti mleka v denar, zato jim bo zadruga pomagala iz te zagate.

Slovenska krajina

Vlom v trgovino. V noči 5. t. m. so neznani tatje vlomili v trgovino Franca Kramarja v Cren-sveh. Iz trgovine so odnesli salame, cigarete, žganje, in ves denar. S tem se niso zadovoljili, marveč so oropali tudi Kramarjevo čevljarstvo delavnico. Odnesli so večjo količino usnja in krog 15 parov čevljev. Ker Kramarja ni mogloše prištevati med velike in bogate trgovce, je škoda za njega precej občutna.

○ Ius murmurandi. V zvezi s pripravami na jugoslovansko-madžarsko pogodbo si »Neplap« v visokem tonu prisvaja pravico godrnjanja (Ius murmurandi). Ako bi ne vedeli, da vzmemo neodvisno-radličevski gospodje stvar zelo resno, bi mislili, da se na račun javnosti šalijo. Kar se tiče hudovanja radi postopanja nekaterih uradnih oseb, bi pač priporočali gospodom, da si pokličejo v spomin dogodke, ki so sledili znanemu pamfletu na Slovence v bivših »Naših Novinah«. Morda je tam fiktati vzrokov, ker je tembolj verjetno, ker so takrat padle na ta račun hude pretnje. In če je tako, so povzročitelji sprememb baš oni, ki si privajajo sedaj pravico godrnjanja. Razume se, da

v tem slučaju »ius murmurandi« pripada nekomu drugemu, ne pa »Neplapuc«.

Kupujte srečke loterije »Martinišček«. Prvi dobiček avtomobil v vrednosti 40.000 Din. Dobijo se po 5 Din pri ravnanju »Martinišček« v M. Soboti in v župnijah mariborske škofije.

Dopisi

Čemsenik. V rodno hišo je prišel umret g. Franc Remškar, finančni pripravnik pri ravnateljstvu v Novem Sadu. Študiral je v zavodu sv. Stanislava v St. Vidu, maturiral pa je po vojni v Ljubljani. Osemindvajset let starega je pobrala jetika. Morebiti je dobil kal bolezni kot pilot v letalni eskadrili v Mostaru, kjer je doslužil vojno dobo, ali pa mu ni ugajalo novosadsko podnebje. Mirnega in tihega fanta je gotovo marsikaj sošolce ohranil v dobrem spominu. Le malokdaj pa je vedel, da je bil najbolj vesel, ko je dnevno par ur mirno in hladnokrvno plul nad hercegovskimi gorami, ali ko je doma z očevo puško na rami oprezoval za verigami. Blag mu spomin in so žalje domačini!

Izobraževalno društvo v Zuzemberku vprizori v nedeljo, 20. t. m., Scapinove zvijače. Kdor se želi posebno nasmejati naj pride.

Teharje. Pevski odsek Prosvetnega društva v Teharjih priredi na pustno nedeljo, dne 27. febr., ob pol 4 popoldne v čitalnici igranje »Pogodba«, burka s petjem v dveh dejanjih, spisal dr. Ivo Česnik, v zvezi z raznimi šalijivimi pevskimi kupletji s spremljevanjem harmonije. Pred vprizoritvijo nastopila tamburaški zbor z raznimi lepimi točkami ter mešani pevski zbor z narodnimi pesmi. Prijačeli postrežena razvedrila, ki se želijo prav iz srea nasmejati, se k tej prireditvi vljudno vabite. — Odbor.

Glasba

SEVČIKOV KVARTET.

V torek dne 15. t. m. je v Filharmoniji koncertiral znani Sevkov kvartet iz Prage. Priredil je v okvirju letošnjih Beethovnovih koncertov komorni večer s tremi kvarteti mojstra: B. op. 18-6, Es, op. 74 in Cis, 131.

Kvartet v B (iz prvega kvarteta opusa B. sploh) je delo mojstrovo zgodnje dobe (1797—1800), določno vplivano po Haydn-Mozartovem klasičizmu, vendar že kaže osebne znake mojstrovega individuala, ki je umetnostno pozneje nadkrilil učitelje. Zlasti končna stavka v nekam držejši formi od prvih dveh, kažeta prve rahle slušne obrate v romantični stil, kakor kaže to postaviti tudi istoznačno znana klavirska sonata »Pathétique«. Kvartet v Es (takozvani Hartenq.), nastal več kot deset let pozneje, je stilno že čisto v romantiki; niti ne začne se več s hričim stavkom; zlasti jedroviti in temperamentni »Preslo« vžge še danes s prvotno silo.

Kvartet v Cis, letos ravno sto let star (1827), eno izmed najslavnejših B. del, nastal že po devetih, ima že upravn visokoromantični značaj, vsebinski gotovo eno najgledljivejših B. del. V njem že čutiš razbije klasičnih cezur med stavki, skladba že sili stilno k »unendliche Melodie« visoke romantike, je en sam roman. Vsi trije kvarteti so bili: nam današnjim dobrodošli: prvi s svojo strogo formo, drugi po ritmičnem Preslu, — ki se je čutil kakor so-dobro tvorba! — tretji po nagradenem kontrastnem bogastvu, čuvstvenem koloritu, monumentalnosti in jezovitosti izraza, kakršne odlikuje najzrelejša dela velikega Beethovna.

Sevkovcem sicer vsa čast na izvajanju in hvala za program, ki nam je i razvojno predložil mojstrovo delo, vendar ne bi rekel, da umetnostno niso pustili katerega kottička neizžranega. Primist zlasti je napravil čisto vtis suhoparne, frazave, interpretacije in bas na njem je bilo najtežje breme ognjevit in čuvstvene kantilene. Nekom hladno so se obnesli topot Sevkovci, žal, v zadnjem stavku, ki je šel sicer tehnično in muzikalično korektno, smo pogrešali življenja in čustvenega zaleta, trpkosti refleksije... ki so je te zadnje mojstrove skladbe tako polne! Zikovi bi bili to vse drugače dali, češki kvartet tudi. Vendar ni bilo malo, kar so nam pokazali ti mojstri skupne igre in cizlerji, imeli so i »arhitektonsko linijo«! S. V.

Karel Bervar: Stiri žalostinke, 2 za moški in 2 za mešani zbor. Z dovoljenjem knezoškof. ordinariata v Mariboru. Založila Goričar in Leskovšek v Celju. Cena 6 Din. Pričujoče skladbe so lahke, pevne in bodo prav dobrodošle našim pevskim zborom bodisi kot nagrobnice ali na grobovih o vernih dušah. Kolikaj izvežbani zbor jih bo lahko proizvajal. Priporočamo.

Ljubljansko gledališče

DRAMA.

Začetek ob 20 uri zvečer.

Četrtek, 17. februarja: Zaprio.

Petek, 18. februarja: PRI LEPI KRČMARICI. Red E.

Sobota, 19. februarja ob 16: SKOPUH. Dijaška predstava pri znižanih cenah. Izven.

OPERA.

Začetek ob 20 uri zvečer.

Četrtek, 17. februarja: BORIS GODUNOV. Gostuje Sigmund Zalevski. Izven.

Petek, 18. februarja: Zaprio.

Sobota, 19. februarja: RIGOLETTO. Gostuje Sigmund Zalevski. Izven.

Musorgski: Boris Godunov. Danes v četrtek se poje v ljubljanski operi ta brez dvoma najznamenitejša ruska opera, ki se izvaja na vseh velikih svetovnih opernih odrih. Pri današnji predstavi poje naslovno vlogo slavni baritonist Sigmund Zalevski, ki je, kakor znano, poleg Šaljapina eden najboljših interpretov te velike in posebno v igralskem oziru izredno težke vloge. Poleg odličnega gosta nastopijo še naši člani: ga. Lovčeva, Poličeva, Potučkova, Ribičeva in Thierry-Kavčnikova ter gospodje Beletto, Kovač, Knittl in Zupan v glavnih vlogah. Predstava se vrši kot izven.

Opozorjamo na dijaško predstavo pri znižanih cenah v soboto dne 19. t. m. ob 4 popoldne. Vprizori se Molierov »Skopuh« z g. Rogozom v naslovni vlogi.

Mariborsko gledališče

Četrtek, 17. februarja ob 20: TOVARISI. Ab. A. Premijera.

Petek, 18. februarja ob 17: TRNJULICA. Šolska predstava. Pri zelo znižanih cenah.

Sobota, 19. februarja ob 20: BAJKA O VOLKU. Zadnjikrat.

Ljudski oder

v Ljubljani

Nedelja, 20. februarja: VELETURIST. veseloigra v 3 dejanjih. Začetek ob pol 8 zvečer.

Dr. F. Č.

Ivan Henrik Pestalozzi.

Sto let poteka danes, odkar je legel v grob J. H. Pestalozzi, morda največji pedagoški genij, ki ga izkazuje zgodovina zapadne Evrope. Rodil se je 12. januarja 1746 v Curihu umrl je 17. februarja 1827 v Bruggu. Občutljiva čustvenost in živahna fantazija sta pripravili mladega študenta, da se je odločil za vzgojiteljski poklic. Čital je z navdušenjem Rousseaujevega Emila ter se odločil, da postane reformator vzgoje najširših plasti. Tej smeri je ostal zvest do konca svojega življenja. Z neumorno silo in neomahljivo vztrajnostjo je deloval na področju izobrazbe najnižjih plasti, ustanovil celo vrsto vzgojalnih vasi, žrtvoval svoje premoženje za zavode, skrbel za odgojo kmetijskih in malomeščanskih otrok, izobraževal učitelje v svojem zmislu, skušal pritegniti starše v vzgojno delo, propagiral svoje ideje z velikim številom spisov. Njegove knjige: Jerica in Linhart, kako Jerica uči svoje otroke, Večerne ure samotarija, dalje njegovi spisi o metodici pouka in prvepih vzgoje so prodrli v široke plasti ljudstva, navduševali vzgojitelje in jih usmerjali v novo smer in nov način gledanja vzgojnih vprašanj, ki je postal merodajen za vse devetnajsto stoletje. Pestalozzi je postal najvplivnejša in najmarkantnejša pedagoška osebnost nove pedagogike. Položil je temelj moderni ljudski šoli ter izobrazil najširših plasti, naroda. Tudi našo slovensko šolstvo mu mnogo dolguje. Ne samo, da so se učili naši šolniki pri njem pedagoške modrosti, tudi njegovo literarno delo je vplivalo direktno na naše ramere. Spominimo le na A. M. Slomška, kojega spis »Blažek in Nežica« v nedeljski šoli je kopija prej imenovanega Pestalozzevega spisa.

Tradicionalna zgodovina pedagogike v Pestalozzi ne vidi bogve kakšne veličine. Zlasti pozitivistično-naturalistično usmerjeni kregi radi poudarjajo, da je bil Pestalozzi velik fantazist in idealistično usmerjen filozof, ki je nerealno živel v svojem vmišljenem svetu, v vzgojni praksi pa doživel velik polom in dolgo vrsto razočaranj. Saj so se mu podrli kar zaporedoma vsi načrti, s svojimi tovariši-učitelji ni mogel izhajati, starši mu niso hoteli zaupati svojih otrok itd. Primer ali so ga s sodolnikom Rousseaujem in prišli do zaključka, da je Rousseau očrtal naravnejši vzgojni program od Pestalozzi, ki da je običaj v filozofski spekulaciji in moraliziranju. In še danes nekateri ne morejo razumeti, zakaj je Pestalozzi toliko naglašal pomen moralne vzgoje, zakaj pripisuje materi tolikšno vlogo pri vzgoji otroka, ki je po njegovem naziranju rastlina, kateri mora vzgojitelj-vrtnar z vso skrbnostjo prilivati. Moderna doba ni mogla razumeti tudi tega, zakaj Pestalozzi vso vzgojo zida na religioznem temelju in smatra religijo za končni cilj vsega vzgojnega prizadevanja.

Danes, ko je v pedagogiki začel izginjati ta pozitivizem, a seveda tudi tradicionalni metodizem, stoji Pestalozzijska slika pred nami v precej drugačni in novi živi luči. Danes lahko pribijemo, da je bila zgodovina Pestalozzijske kriva vodnica in malo hvaležna učenka. Sedaj ne vidimo samo njegovih zaslug za utemeljitev osnovnega šolstva, nasprotno, nekaterih njegovih osnovnih metod in principov smo se po dolgem brezplodnem tavanju in poskušanju oprostili. Njegova metodika pouka se nam, ki poznamo moderno znanstveno pedagoško psihologijo, zdi nezadostna in napačna; prav tako ne moremo sprejeti njegovih vidikov za organizacijo osnovne šole; saj so vendar ti vidiki razumljivi le iz tedanjih socialnih in kulturnih razmer in jih nikakor ne moremo porabiti v današnji dobi.

V tem torej ne leži Pestalozzijska veličina. Le-ta tiči drugje, tiči v genialnosti njegovega pedagoškega takta. Danes se teoretična pedagogika, ki je živa, kulturnofilozofska panoga, in vzgojna praksa znova vračata k Pestalozzi. Odkrivata, da nahajamo pri njem prvič očrtane nekatere najvažnejše pedagoške principe, do katerih smo se dokopali po dolgem iskanju in hudem boju proti tradicionalni vzgoji. Tako se je pokazalo, da je Pestalozzi vedno znova poudarjal važnost nazornosti, (da n. pr. definicije brez nazornih predstav povzročajo v otroku le modrost, ki prav tako hitro nastane kot gobe po deževnem vremenu), da je dalje naglašal pomen samodejavnosti, (da je Pestalozzi torej pravi in glavni početnik moderne »delovne šole« ki skuša vsako intelektualno-pasivno sprejemajoče učenje nadomestiti s poukom, pri katerem bo učenec aktivno-produktivno sodeloval).

A to še ni dovolj, če je Pestalozzi postavil to ali ono teorijo, ki jo slučajno moderna pedagogika zopet odkrije. Gre za to, da predremo še globlje v jedro njegove osebnosti in razumemo, zakaj in odkod je prišel Pestalozzi do omenjenih in še drugih pedagoških zaključkov. In v tem pogledu moramo reči to-le: Pestalozzi ni bil le genialen mislec, ni bil le organizator vzgojstva, ni bil le pedagoški pisatelj. Zagonetnost njegovega bistva ter njegova pomembnost in vrednost za naš čas je v tem, da je bil Pestalozzi po vsem svojem bistvu iz dna svoje duše vzgojitelj, — in karkoli je storil ali rekel, je bilo izraz tega njegovega najbolj notranjega bistva. V bistvu in na dnu vzgojitelja pa živi in tli ta-le ogenj. Vzgojitelj je z ljubeznjo in dvigajočo roko obrnjen proti svojemu gojencu, v njem vidi razne možnosti za doživljanje in vstvarjanje življenjskih vrednot; njegovo stremljenje gre za tem da te možnosti in klice razvije in spravi pokorcu ter iz nerazvite forme napravi živo telesno-duhovno stvaritev, ki jo imenuje osebno. Teženje za uresničenjem te ideje in življenjske forme ne dopušča, da bi vzgojitelj odnehal ali se ustavil sredi pota. Zanj je nedopustno, da bi klonil pred najvišjim, to je: ustvarjačim, produktivnim življenjem. In temu življenju pripravlja vzgojitelj tla in pot.

Ta ogenj je živel in tlel v Pestalozzi. Ni živel fantastično in nerealno abstraktno. Pestalozzi je poznal življenje in živel v realnih človeških razmerah. Da, še več; baš žalostne socialne in težke gospodarske okoliščine njegovih gojencev so ga še bolj podžgale v njegovem pedagoškem erosu. Pestalozzi je bil socialen človek. Dan za dnem je doživljal revščino, živil je videl, da treba otrokom pomoči tudi gospodarsko; jasno mu je bilo, da je najbolj potrebno izobrazbe nižje ljudstvo; cilj vzg je nikakor ne more biti individual, ampak socialna zajedna. Zato je uvedel v šolo ročno delo, ki naj bi bilo tudi praktično ekonomsko pomembno. Otroci so v šoli predli bombaz, zato, da bi se že zgodaj navadili na praktično delo (v tem oziru je Pestalozzi predhodnik sedanje ruske delovne šole Blondskega, ki tudi že v šolo uvaja pravo »delo«). A otroci naj bi si pri praktičnem delu izboljšali tudi ostale duševne in socialne sposobnosti. Šola naj bi po Pestalozzi bila slika celega socialnega življenja, ne samo duhovnega; obenem pa tudi priprava na vse življenje.

Pestalozzi je bil torej pri vsem svojem pedagoškem erosu praktično-socialno usmerjen, hotel je pomagati revnemu ljudstvu. A v njem sta živel še dve nadaljnji močni komponenti, ki nam moreta biti zgled tudi za današnji čas. Pestalozzijska pedagogika sloni na temeljitnem poznanju otroške psihe. Zal tu ne moremo pokazati, kako zveni v vsem njegovem delu en osnovni ton, kako se vse njegovo početje vedno začneja pri otroku in kako se v vedno sveži ljubezni nanj povra. Ni čuda, če je v ta krogotok ljubezni vpleten vedno znova motiv matere, ki vso rast otrokove duševnosti poganja kviku. In od tu je samo en korak do religioznega problema. Otrokov zaupljivi odnos do matere in materni instinktivni odnos do otroka, in temu analogni odnos vzgojitelja do gojenca, kje naj dobi zadnjo in končno utemeljitev, če je ne dobi v religioznem smislu vsega življenja?

Zato lahko po pravici rečemo, da je Pestalozzi modern po vsem svojem duhu. Marsikaj od njegove veličine bomo pa še lahko odkrili kasneje. Naša doba in moderna pedagogika sta na lepi in pravi do tega cilja.

Spori

Smučarski izlet na Zelenico. V nedeljo priredi SK Ilirija svoj smučarski izlet na Zelenico, ki spada med najlepše smučke izle ter je brez opasnosti. Udeleženci potujejo iz Ljubljane v dveh partijah, prva ob 2.50 popoldne, druga ob 7 zvečer. Prenočevalo se bo v poslopju barona dr. Borna pri Sv. Ani, deloma tudi v gostilni pod Sv. Ano. V nedeljo jutraj je skupen odhod na Zelenico in na Zirovnico nazaj. Po poročilih, ki smo jih prejeli, so smežne prilike izvrstne ter se smučarji prav do Zirovnice. Obiljubljena je polovična vožnja ter se bodo izdajala počila v Ljubljani pred odhodom, ker bo treba jemati radi različen postaj polovično karto do Tržiča in polovično do Zirovnice. Vseled tega je potrebno, da se vsi oni, ki se nameravajo udeležiti izleta, prijavijo takoj pri g. Ivo Komarju ali pa pri trdkji Gorec, da se more definitivno odločiti, ako se vrši izlet. Sestanek vseh onih, ki se izleta udeležijo, kakor tudi vseh članov smučke sekcije bo v četrtek ob 6 zvečer v kavarni Evropa v klubski sobi. Pozivamo vse člane smučke sekcije, da se udeležijo tega skupnega izleta! SK Ilirija.

Smučka skakalna tekma za prvenstvo Jugoslavije v smučskih skokih za leto 1927. JZSS razpisuje za nedeljo, dne 27. februarja, smučke tekme raz skakalnice v Mojstrani. Udeležba je dovoljena le verificiranim tekmovalcem. Prijave je vposlati najkasneje do 25. t. m. na naslov blagajnika g. Ivo Komarja, Prešernova ulica. Prijavam je priložiti prijavnino 10 Din. Zmagovalec prejme naslov prvaka Jugoslavije v smučskih skokih za leto 1927 in kot darilo skakalne bikori smučke in kolajno, drugi in tretji pa prejmeta kolajno. Za tekmovalce so določeni po en poizkusni skok in trije ocenjevalni skoki. Vsak tekmovalac vzame s tem, da se prijavi, na znanje, da tekmuje na lastno odgovornost. Tekmuje se po tekmovalnem pravilniku za smučke tekme JZSS, odn. mednarodnem pravilniku FIS-e. Skakalnica bo redno vse dni do tekme oskrbovana ter dostopna za trening. Na dan tekme trening ni več dovoljen. Po končanem tekmovalstvu se vrše skoki izven konkurence, vendar se prepušča skakanju le oni, ki se pred tekmo pri vodstvu tekme javijo. Tekma prične ob 11 popoldne po prihodu jutranjega vlaka. Razglasitev rezultatov in svečana razdelitev nagrad vsem plasiranim iz letošnjih smučskih tekem ob pol 5 popoldne v hotelu »Triglave«. Vodstvo tekme je v rokah zveznega predsednika g. dr. Huberta Souvana. — Jugoslovanska zimsko-sportna zveza.

DVE VELIKI AVIATSKI PODJETJI

Sprčo Pinedo pozabimo na Mittelholzerja. Pinedo je čakal lune, da leti lahko tudi ponoči. Sedaj je odleel iz Filmas na Sardiniji. 13. februarja natančno ob 7.25. Njegov hidroplan je Savoia 55, motor Asso. S Pinedom se vozi aviatični kapitan pilot Carlo Del Prete, motorist Vitalo Zaccchetti in za prve tri etape maršal Degli Innocenti. Ob 15.25 je prispel Pinedo do točke 10 km severno od Ra-

bata ob atlantski obali Maroka, prevozišči 1600 km, to je celih 200 km na uro. 14. februarja ob 7 je potoval Pinedo naprej in je prišel ob 16.40 v Villa Cisneros, spet 1600 km, 166 km na uro. Villa Cisneros je mesto ob obali španske kolonije Rio de Oro. Tretji polet je privedel italijanske aviatike do končne točke potovanja ob Afriki. Degli Innocenti ne gre več naprej, čez Atlantič. Poleg italijanskih pišejo o tem propagandnem poletu posebno obširno francoski listi; ni čudno, saj se smatrajo Francozi za prve v aviatiki.

Med tem je dokončal Švicar Mittelholzer na hidroplanu »Switzerland« svoj veliki polet preko Afrike in je pristal v zalivu Delagoa, čisto doli na jugovzhodu Afrike. Nadaljnje potovanje preko britanske Južne Afrike ne bo delalo nobenih težav več. Sijajno je rešil Mittelholzer svojo nalogo. Anglež sir Allan Cobham je sicer Afriko hitreje preletel, a Švicarju ni bilo na hitrosti; hotel je biti natančen in hotel v znanstvenem oziru kar največ doseči. Cobham je letel v sportnem letalu. Mittelholzer v velikanskem aeroplanu, z laboratorijem in fotografsko temnico, s štirimi tehničnimi in znanstvenimi spremljevalci. Njegove fotografije so prve zračne fotografije iz Afrike. Mittelholzer je napravil vso pot brez naimanjšje poškodbe na aeroplanu. Sicer nismo 14 dni nič brali o njem, ladja z bencinom za aeroplan se je potopila na jezeru Tanganjika, in treba je bilo čakati na nov bencin. »Switzerland« je nemško delo, znamke Dornier-Merkur.

Enkrat je bilo prav zanimivo. Nekdo mu je hotel pokazati življenje črncev Dinka, pa je rekel, da mu jih ne more, je preletel, 100 km. — »Vstanite!« je dejal Mittelholzer in ga je poljatil. Vse se je poskrilo, ko so videli in slišali ogromnega pliča; nato so prilezli na dan, izza koč, v obleki raja, lesene sulice vihte. Prav ni še ne vedo o današnjem svetu. Kako srečni so!

TA PA ZNA!

Tex Rickard namreč. On je eden od redkih sportnih podjetnikov, ki ni še nikdar zgubil. O ogromnih svotah, ki jih bo dal Tex Tunneyu, se širijo najrazličnejše govorice. Z majhnimi svartmi se Tex Rickard ne peča. Takoj prvo svoje podjetje, 1. 1906, je začel z lepo svoto, s 30.000 dolarji. Vsak je pričakoval, da se ne bo obneslo, pa je Tex vseeno še precej zraven zaslužil. Jeffriesu in Johnsonu je za znani boj v Remo 1910 plačal 101.000 dolarjev, Willardu in Dempseyu 127.000 dolarjev, za boj med Dempseyem in Carpentierom 500.000 dolarjev, za boj Dempsey-Firpo 650.000 dolarjev in 1 milijon dolarjev za lanski boj Dempsey-Tunney. In pri vseh bojih je Tex dobro zaslužil.

Od Rickardovih varovanec je odnesel Dempsey še največ, njegovo premoženje cenijo na 1 milijon dolarjev. Po šest odstotkov naloženo mu da to premoženje 60.000 dolarjev letnih dohodkov, na mesec 5000 dolarjev ali 280.000 dinarjev. Ze gre. Dempseyeva žena Estela je proti temu, da bi še kdaj boksal; on pa hoče in pravi, da mora oprati madež iz boja s Tunneyem. Brali smo, da se je Dempsey na roki zastrupil, in je vprašanje, v koliko mu bo to zastrupljenje dovolilo nadaljnje boje.

Znameniti Madison Square Garden v New Yorku je sedaj Texova last, on ima večino delnice. Dobil je pa tekmeča v oddelčnosti, Fugazyja, ki bo zgradil v sosednem Brooklynu areno s 25.000 do 30.000 sedeži, 60 m široko in 160 m dolgo. Če se bo začela konkurenca, pravi, da bo Tex tudi tukaj zmagal.

Naznanila

XVIII. redni občni zbor Zveze gostilničarskih zadrug v Ljubljani se vrši dne 17. februarja ob 10 v gostilniških prostorih g. France Kavčiča. Privoz 10.

Cevljarska zadruga v Ljubljani naznanja interesentom, da se vrši prihožnja pomagalska skušninja dne 14. marca 1927. Tozadevne prijave, katerim je predložiti učno spričevalo ter izpričevalo o obrtni nadaljevalni šoli se sprejmejo v pisarni do 9. marca v zadrugi pisarni, Hrenova ul. 4.

To in ono

+ **Srečni oče.** Predident Coolidge je brezovjavno čestital k rojstnemu dnevu nekemu Revbanu Blandju. Blandy, ki je postal 72 let star, je oče 34 otrok. Njih mati je umrla šele lani in tudi v visoki starosti. Ko je dobil v svojem času Blandy dvajsetega otroka, mu je obljubil državni poslanec njegovega okraja, Small, da bo brezplačno oblačil vsako leto vsakega naslednjega novorojenega otroka. Dobrotnik je moral potem skrbeti za 14 dečkov in dekle, dokler si niso pričeli sami služiti denar. Reče gotovo ni mislil, da se bo Blandy še tako obilno ozaložile z otroci!

+ **Samomori v Leningradu.** »Krasnaja Gazeta« poroča o stalnem naraščanju samomorcev v Leningradu. V letih 1917—1924 si je vzelo življenje 1119 mož in 686 žensk, po večini v starosti 20 do 30 let. Med njimi je največ mestnih stražnikov, potem sledijo učitelji, častniki, knjigovodje in obrtniki. Pretežno večino samomorilcev tvorijo Židje. Vzroki so službene neprilike, zapravljeni državni denar, razočaranje nad življenjem in komunizmom ter rodbinske nesreče.

+ **Kijevski samostan.** Najstarejši spomenik krščanstva na Ruskem, Kijevsko-Pečerski samostan s podzemskimi grobovi in ulicami iz XI. stoletja, se nahaja v groznem stanju. Različni komisarji so ukradli in prodali cerkvene starine. Pohištvo je izginilo. Stavbe so podrtje, ker so se rabile opeke in kamne za nove hiše. Zapuščeni samostan je postal skrišališče raznih tolovajev. Zdad, ko je postalo propadanje javni škandal, je odredila ukrajinska vlada poostreno obrano poslopij. Novi komisar je predvsem izgnal zadnje menihe, ki so vztrajali kljub vsemu sredi razvalin in vsaj nekoliko ovirali ropanje.

+ **Pravoslavne bogoslovke.** Varšavska pravoslavna bogoslovna fakulteta je sprejela kot redni slušateljci gospe Leontjevo in Dąbrowsko. Ta do zdaj brezprimerna odredba je posledica skrajnega pomanjkanja katehetov na ruskih ljudskih in srednjih šolah na Poljskem.

VILJEM SE NE NAMERAVA VRNITI V BERLIN.

Newyork, 16. febr. Bivši nemški cesar Viljem je poslal amerškemu poročevalcu Vierecku brzojavko, v kateri izjavlja, da se ne namerava vrniti v Berlin.

Gospodarsvo

Produkcija premoga v Sloveniji v l. 1926.

Rekordna produkcija premoga.

Ugodna konjunktura v premogarstvu, povzročena v drugi polovici preteklega leta vsled štrajka angleških rudarjev, je tudi v decembru 1926 povzročila znatno povečanje produkcije. V rudniški Sloveniji se je v decembru preteklega leta izkopal 184.746 ton premoga napram 174.075 ton v novembru in 161.760 ton v oktobru. Produkcija v decembru je tudi znatno prekorila odgovarjajočo produkcijo v decembru 1925 (za 22.507 ton ali 14 odstot.). V teku zadnjih 8 let je bila mesečna produkcija premoga samo enkrat večja in to v januarju 1925, ko je dosegla 191.324 ton.

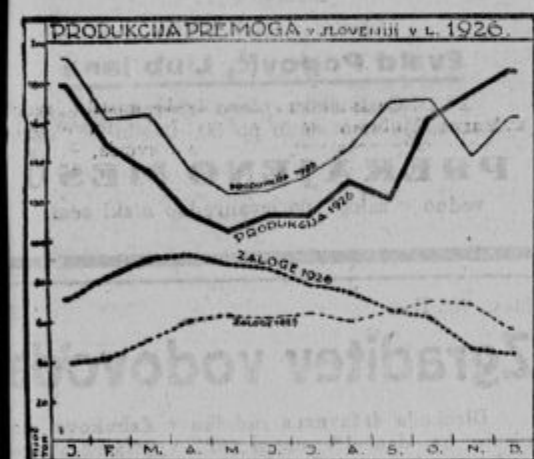
Navzlec visoki produkciji pa so premogovniki v tem mesecu oddali še od zaloga 2.222 ton, kajti celokupna oddaja je znašala 186.968 ton. Zaloge so se radi tega skrčile od 49.061 ton na 43.840 ton (to je obenem najnižje stanje zaloga v zadnjih 22 mesecih). Premogovniki so v tem mesecu oddali železnicam 97.601 ton (v nov. 79.348), brodarstvu 1733 ton (520 ton), industriji 47.251 ton (55.091 ton), raznim strankam 20.835 ton (22.334 ton); sami so porabili 18.095 ton (12.927), izvozili pa so 7150 ton (20.237 ton). Znatno nazadovanje izvoza pa je bilo v tem mesecu kompenzirano z večjo oddajo v tuzemstvu.

Tudi število zaposlenih delavcev se je znatno zmanjšalo. Zaposlenih je bilo 9831 delavec (9387 v nov.), torej za 443 delavcev več kakor v novembru, 260 paznikov (264) in 279 uradnikov (282).

Statistika produkcije v l. 1926.

V naslednjem objavljamo pregled najvažnejših statističnih podatkov o produkciji premoga v Sloveniji v l. 1926. Kako se je gibal produkcija v posameznih mesecih nam kaže sledeča tabela:

	1925	1926	razlika
januar	191.324	179.307	-12.017
februar	160.534	148.399	-12.135
marec	163.337	134.070	-29.267
april	156.921	114.473	-42.448
maj	122.919	105.294	-17.625
junij	124.833	112.483	-12.350
julij	133.254	112.952	-20.302
avgust	146.273	130.590	-15.683
september	169.170	120.410	-48.760
oktober	171.057	161.760	-9.297
november	141.930	174.075	+32.145
december	162.030	184.746	+22.716
	1.822.582	1.678.559	-144.023

Celokupna produkcija v l. 1926. je znašala 1.678.559 ton napram 1.822.582 ton v l. 1925. in 1.898.192 ton v l. 1924. V prvih desetih mesecih preteklega leta je produkcija premoga znatno zaostajala za produkcijo v l. 1925., kar je pripisati naraščajoči gospodarski krizi, edino v zadnjih dveh

* Redukcija obrata radi spora premogovnikov z erarjem.

mesecih je znatno prekorila lansko letno produkcijo in sicer v novembru za 32.145 ton. v decembru pa za 22.716 ton. Zaradi tega je celotna produkcija v l. 1926. zaostajala za 144.023 ton ali 7,9 odstot. za produkcijo v l. 1925.

Za presojo stanja v našem premogarstvu so važni tudi podatki o mesečnem stanju zaloga in o gibanju števila zaposlenih delavcev.

Zaloge konc. meseca			Število zaposlen. delavcev in pazn.	
	1925	1926	1925	1926
januar	38.814	70.000	12.705	12.955
februar	41.511	81.470	13.068	11.757
marec	51.432	91.875	12.892	10.674
april	59.753	93.892	12.522	10.092
maj	63.226	88.445	12.299	9.845
junij	61.969	85.642	12.369	9.272
julij	64.603	77.964	12.312	9.117
avgust	60.813	73.723	12.214	9.122
september	65.109	65.796	12.377	9.239
oktober	69.907	62.440	12.453	9.526
november	68.073	45.061	12.522	9.649
december	55.727	43.840	12.499	9.991

Kakor je iz gornje tabele razvidno, so zaloge premoga naraščale do aprila, ko so dosegle rekordno višino 93.892 ton; od tedaj pa so do konca leta padle na polovico (43.840 ton). To znižanje zaloga je bilo mogoče le z znatno redukcijo produkcije, ki je povzročila občutno redukcijo zaposlenega delavstva. Tako je bilo v prvih 7 mesecih reduciranih nič manj kot 3838 delavcev in paznikov. Čeprav se je do konca leta znatno zboljšalo stanje v našem premogarstvu in je produkcija v zadnjih 12 mesecih celo znatno prekorila odgovarjajočo produkcijo v l. 1925., vendar se je le 874 delavcev spet sprejelo v delo.

Posebno zanimivo je primerjati višino povprečne produkcije in povprečno število zaposlenih delavcev v zadnjem četrtletju l. 1925. in 1926. Med tem, ko je povprečna mesečna produkcija v zadnjem četrtletju 1926 znatno pressegala povprečno produkcijo v zadnjem četrtletju 1925 (173.527 ton napram 158.339 ton), se je povprečno število zaposlenih delavcev in paznikov zmanjšalo od 12.791 na 9.722.

V naslednji tabeli navajamo povprečno mesečno produkcijo odpadajočo na posameznega zaposlenega delavca v posameznih četrtletjih leta 1924., 1925. in 1926.

	1924	1925	1926
I. četrtletje	13,4	13,4	15,0
II. "	10,6	10,3	11,4
III. "	11,5	12,2	13,2
IV. "	13,3	12,7	17,8

Iz te tabele moremo sklepati, da se je produktivnost posameznega delavca znatno dvignila. Primerjati je predvsem odgovarjajoče podatke istega četrtletja. Seveda produktivnost delavcev ni v toliki meri naraščala, kakor bi se moglo sklepati iz zgornjih števil, ker je v številu zaposlenih delavcev upoštevano tudi ono delavstvo, ki ni direktno udeleženo na produkciji, vendar pa so za presojo produktivnosti delavca te številke zelo značilne. Gotovo je k zbolšanju produktivnosti mnogo pripomoglo zboljšanje rudniških naprav in racionalizacija obrata.

Plenarna seja Narodne banke. V torek se je vršila plenarna seja upravnega odbora Narodne banke pod predsedstvom viceguvernerja dr. Protiča. Na seji je generalni ravnatelj dr. Novaković poročal o stanju Narodne banke, na kar se je pričel poročilo o poslovanju banke v preteklem letu, ki se bo 6. marca predložilo običnemu zboru delničarjev. Poročilo, ki je zelo obširno in se peča z najvažnejšimi problemi našega narodnega gospodarstva (valutna politika, izvozna in uvozna trgovina, denarni trg, obrestna mera, intervencije Narodne banke, stabilizacija dinarja itd.) je bilo enoglasno sprejeto. O podrobnostih tega poročila bomo še poročali. Na tej seji je bilo rešeno tudi vprašanje izdaje novih delnic na mesto starih in začasnih. Nove delnice se bodo glasile na ime.

Vprašanje znižanja obrestne mere. Včeraj se je vršila v Beogradu konferenca zastopnikov denarnih zavodov, ki je obravnavala vprašanje obrestne mere. Na konferenci, katero je sklical Narodna banka, je prisostvovalo 40 zastopnikov naših denarnih zavodov. Konferenca je otvoril viceguverner Narodne banke dr. Protič, ki je z ozirom na različne pogoje v javnosti, glasom katerih naj bi Narodna banka podvela mere za normiranje obrestne mere, povdarjal, da je prva dolžnost Narodne banke regulirati obtoke bankovcev, zato ni v stanju, da zadovolji vse potrebe industrije in trgovine po kratkoročnih kreditih. To morajo storiti denarni zavodi. Z ozirom na glavno vprašanje dnevnega reda, katero so vzroki veliki razliki med debetno in kreditno obrestno mero in katero mere bi bilo treba podvzeti, da se ta razlika zmanjša — je bila po obširni debati sestavljena sledeča resolucija: Vzroki velike razlike med obrestno mero, katero banke dajejo na vloge in obrestno mero, katero računajo banke za posojila so sledeči: 1. Pretirano visoke državne in samonpravne davke, ki vzamejo največji del poslovnega dobička, v gotovih slučajih celo prekorajo čisti letni dobiček banke; 2. Visoke bančne režije radi splošne draginje; 3. Velik riziko radi težkega stanja gospodarstva in 4. počasno poslovanje sodnih oblasti, ki povzroča škodo. Na koncu resolucije se izraža upanje, da bo Narodna banka pri pristojnih mestih podvela potrebne korake.

Nepričakovano ugodni rezultat vpisa nemškega 500 milijonskega državnega posojila. V Nemčiji je bil te dni zaključen vpis 5% državnega posojila v znesku 500 milij. mark. Z ozirom na nizko obrestno mero, in višino kapitala so bili merodajni finančni krogi mnenja, da ne bo mogoče plasirati celokupne vsote. Kakor se pravkar poroča iz Berlina, pa je bilo vpisanih celo več kot 500 milij. mark, tako da se bo onim, ki so vpisali več kot 1000 mark, moglo dodeliti le 70% vpisane vsote. — Pred dobrim letom ne bi nihče veroval, da bo Nemčija v tako kratkem času mogla na lastnem tržišču kapitala najeti tako veliko posojilo.

Borza

Dne 16. februarja.

DENAR.

Zagreb. Berlin 13.488—13.518 (13.486—13.516). Italija 245.26—247.26 (244.92—246.92). London 275.09—276.79 (275.98—276.78). New York 56.75 do 56.95 (56.75—56.95). Pariz 223—225 (223—225). Praga 168.30—169.10 (168.30—169.10). Dunaj 8,01 do 8,04 (8,011—8,041). Curih 10,94—10,97 (10,94 do 10,97).

Curih. Beograd 9,13 bl. (9,13 bl.). Budimpešta 90,85 (90,85). Berlin 123,19 (123,20). Italija 22,45 bl. (22,3625 den.). London 25,221 (25,219). New York 519,875 (519,875). Pariz 20,40 (20,44). Praga 15,40 (15,40). Dunaj 73,25 (73,25). Bukarešt 3,00 (2,95).

RADIO potreščine
v največji izbiri stalno v zalogi pri
FRANC BAR, Ljubljana, Cankarjevo nabr. 5 Telef. 407

Vremensko poročilo

Meteorološki zavod v Ljubljani, dne 16. februarja 1927. Višina barometra 308,8 mm

Opazovanja	Barometer	Temperatura v C	Rel. vlaga v %	Veter in brzina v m	Oblak. nosi 0-10	Vrsta padavin	ob opazovanju	v mm do 7h	temperatura zraka	temperatura vode	temperatura zemlje
Ljubljana (dvorec)	773,4	-1,5	81	mirno	10	megleno			22	-24	
	773,5	-1,4	83	mirno	10	megleno					
	770,9	0,8	76	S 0,5	8						
	768,2	-0,2	79	S 0,5	9						
Maribor	773,3	-4,0	95	NW 3	10				6	-5	
Zagreb	773,1	-3,0	88	NNE 3	9	megla			7	-3	
Beograd	773,5	-3,0	71	mirno	10				1	-5	
Sarajevo	773,3	-5,0	90	E 1,5	10				3	-6	
Skopje	774,0	-2,0	76	SE 1,5	10				4	-4	
Dubrovnik	769,4	5,0	38	E 1,5	0				9	5	
Split	770,3	2,0	45	NE 3	0	m. černo			11	2	
Praga	771,9	-2,0	—	WSW 1,5	10	mogla	0,2		2	-2	

Najvišje temperature veljajo za prejšnji dan, razven ljubljanske.

Barometer je reduciran na morsk gladino. — Visoki zračni tlak (barometer nad 765 mm) prinaša navadno lepo, nizki (pod 755 mm) pa padavinsko vreme. Barometer v mejah od 755 do 765 mm naznanja v glavnem spremenljivo vreme.

Dunajsko vremensko poročilo za 17. februarja: večinoma megleno, v severnih Alpah nekoliko padavin.

Povpr. barom. nižji ko včeraj za mm 3,8.

Mr. H. Rider Haggard:

115

Hči cesarja Montezume.

Zgodovinska povest.

Iz angleščine prevle Jos. Poljanec

>Konec je,« sem zahropel; >človek prihaja za nama.«

V odgovor je Otomi potegnila moj meč iz nožnice in ga skrila v travi. >Hlani se, kakor da bi spal!« je rekla; >to je zadnje najino upanje.«

Vrgel sem roko preko obraza in se delal, kakor da bi spal. Kmalu nato je zašumelo po grmovju in Tlaskalanec je stal nad menoj.

>Kaj pa bi rad?« ga je vprašala Otomi. >Mar ne vidiš, da spi? Pusti ga, naj spi.«

>Videti moram njegov obraz, ženska,« je odgovoril in mi potegnil roko z obraza. >Pri bogovi! Sem si mislil! To je tisti Tjule, s katerim smo imeli včeraj opraviti; pobegnili je.«

>Ti si nor,« se mu je zasmejala v obraz. >Ta ni pobegnil od nikoder, kvečjemu od pijače ali iz kakega pretepa.«

>Lažes, ženska; ako pa ne lažes, potem ne veš nič. Tale človek ve, kje je zakopan Montezumov zaklad in je vreden kraljevske odkupnine,« in vzdignil je gorjačo.

>In ti ga hočeš vseeno ubiti! Da veš, jaz ne vem nič o njem. Odpeli ga, odkoder je prišel. Pijan je, da je kaj, in rada bi se ga iznebila.«

>Dobro si povedala. Neumno bi bilo, če bi ga ubili; ako ga živega prinesem gospodu Sarcedi, dobim nagrado in povišanje. Daj, pomagaj mi.«

>Le sam ga nesi,« je odgovorila mrko. >Prej mu pa preišči mošnjček; mogoče je kaj malega v njem, kar bi si lahko razdelila.«

>Zopet si dobro povedala,« je odgovoril, poklek-

nil, se sklonil čez mene in začel olupavati vrvice mošnje.

Otomi je stala za njim. Videl sem, kako se ji je izpremenil obraz in v očeh se ji je prikazal strašen svet, tak svet, kakor se sveti v očeh duhovna, ko stoji poleg žrtvenika. Kakor blisek je pobrala meč iz trave in udarila z vso močjo po vratu sklonjenega možaka. Zgrudil se je brez glasu, a tudi ona je padla zraven njega. Kakor bi trenil, je bila zopet na nogah in divje strmel vanj — z golim mečem v roki.

>Pokonci,« je rekla, >preden ga pridejo drugi iskati. Ne, moraš.«

Zopet sva se z največjo težavo majala naprej; moj duh je bil prevzet od silnega začudenja, ki se je počasi razblinilo v vrtoglavo praznost. Nekoliko časa se mi je dozdevalo, kakor da bi me mučile hude sanje in da sem v sanjah hodil po razbeljenem železu. Nato so se prikazali oboroženi možaki vihteč sulice in videl sem Otomi, ki je z razprostrtimi rokami stekla proti njim.

Zatem nisem videl nič več.

Enaintrideseto poglavje.

Otomi se obrne do svojega ljudstva.

Ko sem se zopet zavedel, sem se nahajal v neki votlini, v kateri je bila svetloba prav medla. Otomi se je sklanjala čez mene, ne daleč proč pa je nekdo kupal pri ognju iz aloinnega listja.

>Kje pa sem?« Kaj se je zgodilo?« sem vprašal. >Na varnem si, predragi,« je odgovorila, >vsaj za nekoliko časa. Po jedi ti povem več.«

Prinesla mi je mesno juho, katero sem hlastno použil; ko sem se okrepčal, je začela govoriti. >Saj se spominjaš, kako je Tlaskalanec prišel za nama in kako — sem se ga iznebila.«

>Spominjam se. Otomi, ne razumem pa, kako si mogla zbrati toliko moči, da si ga ubila.«

>Ljubezen in obup sta mi jo dala; iz dna srca želim, da bi nikdar več ne bila v taki sili. Ne govori o tem, mož, kajti to je zame bolj grozno kot vse, kar je bilo doslej. Samo eno me tolaži; nisem ga ubila; meč se mi je v roki zvil in mislim, da sem ga samo omamila. Nato sva bežala nekoliko dalje, ko pa sem se ozrla, sem videla, da sta ostala dva Tlaskalanca, tovariša nezvestnega, sledila nama in njemu. Kmalu sta dospela do njega in zijala vanj. Nato sta jo udrila za noma; kaj kmalu sta naju morala dočeti; ti se skoraj ganiti nisi mogel, bil si v omedlevici, jaz pa tudi nisem imela več moči, da bi te nesla. Vzlic temu sva se opotekala dalje; ko sta se bila zasledovalca približala na kakih petdeset korakov, sem pred nama zagledala oborožene moze, osem jih je bilo, ki so planili iz grmovja proti nama. Bili so sinovi mojega ljudstva Otomi, vojaki, ki so bili služili pod teboj; opazovali so špansko taborišče in ko so videli španskega vojaka samega, so prileteli, da bi ga ubili. Malo je manjkalo, da te v resnici niso ubili, kajti izprva sem bila tako brez sapa, da skoraj govoriti nisem mogla. Naposled sem jim v malo besedah pojasnila, kdo da sva. V tem sta Tlaskalanca prišla bližje; pozvala sem Otomijce, da naj naju branijo; padli so nad Tlaskalanca, preden sta se zavedla, da imata sovražnike pred seboj, in enega ubili, drugega pa ujeli. Nato so naredili nosilnico, položili tebe nanjo in te nesli brez počitka šestdeset milj daleč v gore, dokler nismo dospeli do tega tajnega skrilališča, in tukaj ležiš že tri dni in tri noči. Tjuli so te iskali na daleč in široko, ampak zaman. Stoprav včeraj sta šla komaj sto korakov od te votline dva španca z desetimi Tlaskalanci mimo; imela sem veliko posla, da sem naše vojnike pregovorila, da jih niso napadli. Sedaj pa so že odšli, odkoder so prišli, in mislim, da sva za nekaj časa varna. Kmalu boš boljši in potem poidemo lahko zopet naprej.«

(Dalje.)

Priporočamo LJUDSKO KNJIZNICO (Jugoslovanska knjižarna v Ljubljani): 19. sv. J. O. Curwood, Kazan, vojni pesnik, Knjižni roman 18 Din. vezan 30 Din. — 20. sv. Ed. About, Kralj gora 18 Din. vezan 30 Din. — 21. sv. H. R. Haggard, Jutarna zvezda 30 Din. vez 40 Din. — 22. sv. Otocna kapljica Granla. Popolnjenje okoli sveta. Roman v treh delih. 48 Din. vez 58 Din.

Pregled vremena od 7. do 13. februarja 1927.

(Podatki datirajo od 8. ure dotičnega dne.)

7. Nad Sredozemskim morjem nastaja depresija s središčem v okrožju Sardinije, ki že vpliva na primorske dele naše države. Strma razlika n. pr. med Travnikom (768) in Sardinijo (755) priganja prizemne sev. vzhod. vetrove v jačji in jačji pomik in tembolj, ker se od severne strani priplazuje kakor nalašč nov hladni visokotlačni val. V Sarajevu že dežuje, v Mariboru sneži, vendar tu pod vplivom sev. vala. Splošno je v Evropi oblačno in bolj mirno. V Ljubljani je otoplilo za 5°, v vzhod. SHS. zahladilo za 2°.

8. Poglobljena sredozemska depresija (Sardinija 741) vzbuja jako močne vetrove tudi na našem Primorju. Hladen val pokriva SHS, vobče vso ostalo Evropo. Sneg je padal v Bosni, na Sredozemskem morju še dežuje. V SHS toplota pada.

9. Sredozem. depresija sili v vzhod južno od Grške pod silnim pritiskom severnih visokotlačnih zračnih mas, kateri je izražen tudi v Sloveniji z živahnim pomikanjem zraka od NE v SW; na jadranski planoti je bora silno razboreta. S tem nas je obvaroval nastop vis. tlaka padavinskih dni, pripravljenih nam od depresije ter pripomogel solncu do boljše veljave. Povprečna temperatura leze spet navzdol.

10. Visoki tlak — hladen val — se raztezuje dalje — na Sredozem. kotlino. Z nižjim tlakom pojenjava bora, vetrovi so v SHS severni; vedrina se širi, sneži samo v Bulgariji. V E SHS je otoplilo za 2°, v W SHS zahladilo za 3°.

11. Visoki tlak popušča v Rusiji, drugod ne kaže znatnih prememb. Vreme je daleč na kolli večinoma mirno, vedro, poneč precej mrzlo (Ljubljana — 7.9). V Primorju še traja lahka bora; sneg pada le v južni Rusiji. — V skrajnem severu se razvija depresija (Spitsbergi 747.6).

12. Visoki tlak, na evropski celini neomejen gospodar, se je v srednji Evropi še povzdignil ter vsiljuje centru in obalnim delom SHS živahnejše severovzhodne vetrove. Vreme je vedro, po jutrih večje meglovito; snežilo je edino v SHS Ljubljana in sicer — 9° C. — Stanje depresije v krajnem severu: Spitsbergi: 745.5.

13. Čvrsti tlak daje širom kontinenta prijetno zimsko vreme. Vetrovi so povsod slabi, padavin ni bilo nikjer. Temperatura narašča pod vplivom visokega barometra skoraj po vsej Evropi seveda radi pomanjkanja oblačnosti in primerne zračne vlage; porasla je nekoliko na našem Primorju. — Depresija na Sev. led. morju: Spitsbergi 753.7.

PREGLAD TOPLOTE V GORENJI DOBI:

	-10	-7	-16	-6	-11	-12
Spitsbergi	-10	-7	-16	-6	-11	-12
Leningrad	-13	-4	-9	-	-	-
Moskva	-9	-15	-11	-2	-8	-11
Stockholm	-4	6	-2	-1	-4	-6
Varšava	-1	2	-2	-1	0	0
Budapest	-1	-1	-1	-2	-2	-3
München	-7	-7	-9	-10	-10	-10
Berlin	1	0	-3	1	-1	-2
Seydisfjord	11	3	-	7	5	2
London	2	1	4	-6	-2	-1
Pariz	3	2	-4	-4	-5	-4
Lyon	2	-	-6	-6	-5	-7
Madrid	-	-1	-	-	0	0
Rim	6	7	10	-1	-2	0

Vi hočete postati inženier polom PRIVATNIH

višjih tehniških študij

na domu (Fernstudien). — Oddelek za gradbo strojev, elektromehaniko, kemijo, metalurgijo, industrijo, gradbo avtomobilov, inž. kolonij, trg. inž. Priprav. oddelek: Pišile na: Departement Technique, 25. Brd. de la Constitution, Liege (Belgija).

Razglas.

Uprava Velika Nedelja PRODA več vagonov mecesnovih in smrekovih drogov

v dolžini od 6—12 m in v debelini od 10—18 cm; premer v sredini 8—14 cm.

Uprava komend križevn. reda pri Veliki Nedelji, dne 13. februarja 1927.

V globoki žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znanem, da je naša ljuba hčerka, sestra in teta, gospa

Albina Strniša roj. Novak

včeraj, dne 15. februarja, v cvetju mladosti, po dolgem bolehanju, previdena s tolažili svete vere, mirno v Gospodu zasopala. — Pogreb draga nam pokojnice se bo vršil v četrtek dne 17. februarja t. l. ob 2 popoldne iz hiše žalosti, Novi Vodmat št. 36, na pokopališče k Sv. Križu. — Sv. maše zadušnice se bodo brale na Brdu in št. Vidu pri Lukovici.

Ljubljana—Novi Vodmat—Šent Vid pri Lukovici, 16. februarja 1926.

Žalujoči ostali.

Komisijsko prodajno podjetje

„EZO“

Ljubljana, Velesejem, „T 140“.

Ima v zalogi ter prodaja rabljene avtomobile sledečih znamk:

AUSTRO DAIMLER, PUCH, BENZ, FORD, GRAF & STIFT, motorno kolo »INDIAN« itd.

Vozila so občinstvu na ogled v velesejemskem paviljonu »I«. — Istotam se prodaja razno POHIŠTVO, kompletna JEDILNICA, stenska URA, OGLEDALA, PAHLJICA iz novejih peres etc. — Vsakovrstni rabljeni predmeti se prevzamejo v kom. prodajo. — Informacije vedno radevolje in brezplačno.

INVENTURNA-PRODAJA

PETOVIA ČEVLJE

LJUBLJANA, Dunajska cesta 1a.

PTUJ, Slovenski trg.

MALI OGLASI

Vsaka drobna vrsta ca 1-30 lin ali vsaka beseda 50 nar. Najmanjši oglas 3 ali 5 lin. Oglasi na devet vrstic se računajo višje. Za odgovor zramc Na vprašanja brez znamke ne odgovorjamo!

Službe iščejo

Dekle

pridno in poslušno, spretno in marljivo, vajeno vseh hišnih opravil (tudi gostilniških), želi premeniti službo. — Cenj. dopise na upravo lista pod: »Zdrava in čvrsta 20«. 1117

PLETILJA

izurjena mlajša moč, išče službo. Ponudbe: Selnica ob Dravi h. št. 6. 1128

Perfektna, dobra KUHARICA

in gospodinja — išče v Mariboru proti mali plači mirno in stalno mesto. Ponudbe pod »Poština 3« na upravo »Slovenca« v Mariboru. 1129

Privatni logar

z večletno prakso, mlajša moč, oženjen, išče primerno službo. — Ponudbe upravi lista v Mariboru pod »Zanesljiv«. 1127

Inserirajte v „Slovenca“!

Proste službe

PLETILJA

s strojem 8.60, sprejme delo na dom. — Naslov v upravi »Slovenca« pod: »Gorenjka« št. 1079.

Prva goslačica

za damsko kapelo, se išče; plača 1500 Din na mesec, stanovanje, hrana in potni stroški. — Slavko Raškaj, Narodna kavarna — Sinj (Dalmacija). 1091

Največji ZASLUŽEK

minimalno Din 3000.— do 8000.— in več mesečno se nudi dobro organizatorično sposobnim osebam (tudi trgovci itd.) — pri prodaji najnovejšega, gasilnega preparata. Kapital ni potreben. Ponudbe je poslati na upravo pod šifro: »Novosti« št. 1130.

V našem

Odda se v najem ali prodaja

takoj pod ugodnimi pogoji posestvo obstoječe s hotelom, 10 tujskih sob, 1 salon, 2 gostiln. sobi, kuhinja, 3 kleti, 1 ločenica, 1 trg. lokal, kegljišče, gospodarsko poslopje, hlevi, garaža itd.; velik senčnat, sadni in zelenjavni vrt, vse ograjeno, na promet. kraju na Gorenjskem. — Cenj. ponudbe na upravo »Slovenca« pod značko: »Redka prilika« št. 1080.

Kdo kupi?

PAPIR

za zavijanje, čist, po 5 Din za kg pri odjemu vsaj 20 kg, prodaja Jugoslov. tiskarna v Ljubljani.

BUKOVH DRV

več vagonov, je naprodaj. Naslov v upravi št. 1116.

Drva gabra, breza, hrast, naprodaj; tudi hrastov in brezov LES za kolarje. Vincenc ZADRAVEC, Središče ob Dravi. 1133

HIŠA v Trnovskem predmestju v Ljubljani se proda za 50.000 Din. — Vprašati v prometni pisarni Društva hišnih posestnikov, Ljubljana, Salendrova ul. 6.

Celi »Orožen«:

DAS BISTUM UND DIE DIOCESE LAVANT — 8 zvezkov (4448 strani), in »CELSKA KRONIKA« — 4 zvezki (310 strani), se proda. F. S. ŠEGLA, župnik v p. Pragersko.

Kdo proda?

Hišo s 5 stanovanji, vrtom in dvoriščem, par minut od Trnovske cerkve, prodam za 65.000 Din. — Naslov v upravi pod št. 1113.

KUPUJEM

vsakovrst. ZNAMKE, tudi najpriprostejše jugoslovanske v večjih množinah. — Pirhan, Maribor, Gregorčičeva. 1112

Orehov les

PLOHE, suhe, kupi v vsaki mali količini od 3 do 10 cm debeline, IVAN CERNE, Ljubljana, Dunajska cesta 28. 1055

Lisčje

zajče in druge kože divjačine kupuje po najvišjih cenah SEMKO, krznar Ljubljana, Turjaški trg 1

Tamburice

za kompletni zbor, kupi Prosveda v Veliki Polani, p. Črenšovci. (Navedi cenno in firmo, kje kupljeno.)

Stanovanja

Stanovanje

Iščem v Ljubljani stanovanje 2—3 sob s priključki, event. v novi hiši. Ponudbe z opisom in ceno na upravo lista pod: »Stanovanje« 1034.

Naša obrt

Kašo, ajdovo MOKO kar. in čink, zdrob, kar. moko, dobite najceneje pri F. JUVAN, valjčni mlin, Srednje Gameljne, p. št. Vid nad Ljubljano. Zahtevajte cenik! 950

Stavbno podjetje

ACCETTO & drugovi družba z o. z. Maribor, Franciškan. ul.

Koruzo za hrmo

oddaja najceneje veletrgovina žita in moka A. VOLK Ljubljana Realjeva cesta št. 24.

TRGOVSKA Globus

PISARNA CELJE — Prešernova 17, se bavi s posredovanjem v trgovskih poravnava s sigurnim uspehom. 883

Priporočila se trdka

A. SUŠNIK, železnina Ljubljana, Zaloška cesta.

Kurivo

Pogačnik - Bohorčičeva 5 Telefon 406

POZOR,

HIŠNI POSESTNIKI!

Kateri hišni posestnik na prometnem kraju bi bil voljan, postaviti pekarijo pekovski mojstru pod pogojem soudeležbe na skupnem dobičku — po ustreznem dogovoru? — Pismene ponudbe v zaprtem pismu do 28. t. m. na upravo lista pod šifro »Želim napredek« 1132.

Prvo društvo hšh posestnikov v Ljubljani naznanja, da je otvorilo v Ljubljani, Salendrova ulica 6/II. oblastveno dovoljeno

prometno pisarno

za posredovanje pri nakupu in prodaji hiš in zemljišč, pri oddaji in zamenjavi stanovanj in za prevzemu upravljanja hiš.

Za prodajo je zaznamovanih več hiš in vil. Za izvršeno posredovanje se bodo računale nizke pristojbine. Potrebne informacije se dobe ustmeno ali pismeno brezplačno.

Priporočila se MAST

znamke J. P.

lastni izdelek trdke

Evald Popovič, Ljubljana

Cena nizka, blago izbrano.

Razpošilja se v sodih po 50, 100 in 200 kg.

PREKAJENO MESO

vedno v zalogi, po izvanredno nizki ceni.

Štev. 705/II.

Zgraditev vodovoda

Direkcija državnega rudnika v Zabukovci razpisuje na dan 18. marca 1927 v pisarni obratovodstva pismeno oterlatno licitacijo za zgraditev vodovoda, to je:

zajezenje vrelca in polaganje cevi ca. 700 m (cevi da rudnik).

Predračunska vsota 25.000 Din. Ponudbe morajo biti kolkovane s 100 Din zapečatene in na prednji strani označene: »Ponudba za zgradbo vodovoda.« Kavcija v iznosu 5% za tuzemce ozir. 10% za inozemce od ponudene vsote v gotovini ali drž. vrednostnih papirjih se mora predložiti najkasneje do 10. ure na dan licitacije na blagajni podpisane direktije. Vsak ponudnik mora doprinesiti potrdilo od pristojne davčne oblasti, da ima svojo obrt prijavljeno da je na isto plačal vse davke in pribitke. — Ponudbe, ki ne odgovarjajo podpisanim pogojem se ne bodo upoštevale.

Detaljni pogoji, proračun in načrti so vsi čas med uradnimi urami razloženi na vpogled pri podpisani, oziroma se na željo lahko tudi dopošljejo po pošti.

Direkcija drž. rudnika v Zabukovci,

dne 15. februarja 1927.

Štev. 704/II.

Zgraditev mostne tehtnice s poslopjem ter zasipa zemljišča

Direkcija državnega rudnika v Zabukovci razpisuje na dan 17. marca 1927 ob 11. uri v pisarni obratovodstva pismeno oterlatno licitacijo za zgraditev mostne tehtnice s poslopjem in zasipom zemljišča

potrebne za omenjeno graditev.

Predračunska vsota 130.000 Din. Ponudbe morajo biti kolkovane s 100 Din zapečatene in na prednji strani označene: »Ponudba za graditev mostne tehtnice.« Kavcija v iznosu 5% za tuzemce ozir. 10% za inozemce od ponudene vsote v gotovini ali drž. vrednostnih papirjih se mora predložiti najkasneje do 10. ure na dan licitacije na blagajni podpisane direktije. Vsak ponudnik mora doprinesiti potrdilo od pristojne davčne oblasti, da ima svojo obrt prijavljeno in da je na isto plačal vse davke in pribitke. — Ponudbe, ki ne odgovarjajo podpisanim pogojem, se ne bodo upoštevale.

Detaljni pogoji, proračun in načrti so vsi čas med uradnimi urami razloženi na vpogled pri podpisani, oziroma se na željo lahko dopošljejo tudi po pošti.

Direkcija drž. rudnika v Zabukovci,

dne 15. februarja 1927.

V globoki žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znanem žalostno vest, da nas je zapustil naš nadvse ljubljani, dobri sin in brat

Joško

v mladeniški dobi 22 let, po kratki in mučni bolezni, previden s tolažili svete vere.

Pogreb nepozabnega nam pokojnika bo v četrtek 17. febr. ob 4. uri popoldne iz drž. bolnice na pokopališče pri Sv. Križu.

Ljubljana — Šiška, dne 16. februarja 1927.

JOSIP in IVANKA PRETNAR, starši. — MIRKO, STANKO, IVO, bratje — in ostalo sorodstvo.

Mestni pogrebni zavod v Ljubljani.